

Fördjupad översiktsplan för Kramfors stad

KONSEKVENSBESKRIVNING

Denna konsekvensbeskrivning för den fördjupade översiktsplanen över Kramfors stad har framtagits av Sweco, på uppdrag av Kramfors kommun. Följande personer har medverkat i uppdraget:

Åsa Hermansson	landskapsarkitekt LAR/MSA (uppdragsansvarig)
Linnéa Forss	planarkitekt (handläggare konsekvensbeskrivning)
Magnus Pudas	civ.ek. (handläggare trafik och tillgänglighet)
Maria Wipp	landskapsarkitekt MSA, (handläggare kulturmiljö o landskapsbild)
Linn Glad	miljökonsult (handläggare naturmiljö)
Elin Enander	miljökonsult (handläggare vattenmiljö, risker)
Linda Grenvall	akustikkonsult (handläggare buller)
Peter Rivinoja	fil.dr. (expertstöd fiskbiologi/limnologi/ekologi)
Carolin Sandgren	miljökonsult (handläggare GIS)
Yvonne Seger	arkitekt SAR/MSA (expertstöd fysisk planering)

Uppdragsnummer: 3172013000

Innehåll

SAMMANFATTNING	3
1 UTGÅNGSPUNKTER	8
1.1 Planförslaget	8
1.2 Behovsbedömning	9
1.3 Avgränsning av konsekvensbeskrivning	10
2 KONSEKVENSER	11
2.1 Landskapsbild/Stadsbild	11
2.2 Kulturmiljö	16
2.3 Naturmiljö	19
2.4 Buller, trafik och tillgänglighet	26
2.5 Risker	31
2.6 Klimat och hushållning med naturresurser	35
2.7 Sociala konsekvenser	43
2.8 Folkhälsa	45
2.9 Näringslivsutveckling	46
2.10 Mellankommunala frågor	46
3 PÅVERKAN PÅ RIKSINTRESSEN OCH MILJÖKVALITETSNORMER	47
3.1 Riksintressen	47
3.2 Miljökvalitetsnormer	48
4 KÄLLOR	51

SAMMANFATTNING

Bakgrund och syfte

Denna rapport utgör konsekvensbeskrivningen till *Fördjupad översiktsplan för Kramfors stad*. Gällande områdesplan och miljöprogram för Kramfors stad är från 1988. I Kramfors har en rad utveckling skett sedan dess. Botniabanan och resecentrum har gett nya förutsättningar för bland annat arbetspendling och stationsnära boende. För att ta tillvara på dessa möjligheter upprättas en fördjupad översiktsplan för Kramfors stad.

Syftet med den fördjupade översiktsplanen är att bädda för en utveckling mot mer bebyggelse och aktiviteter inom Kramfors stad samt att fungera som underlag till detaljplanering och bygglovsprövning. Den fördjupade översiktsplanen ska ange riktlinjer för en önskvärd utveckling av Kramfors stad.

Den fördjupade översiktsplanen anger ett antal områden för bostäder, handel och industri, prioriterade områden för utveckling av stadsmiljö och grönstruktur samt några utvecklingsstråk för gång- och cykeltrafik. Se Figur 1 här intill.

Syftet med denna konsekvensbeskrivning är att lyfta de ekologiska, sociala och ekonomiska aspekterna i planeringen för att visa på en hållbar utveckling för Kramfors stad.

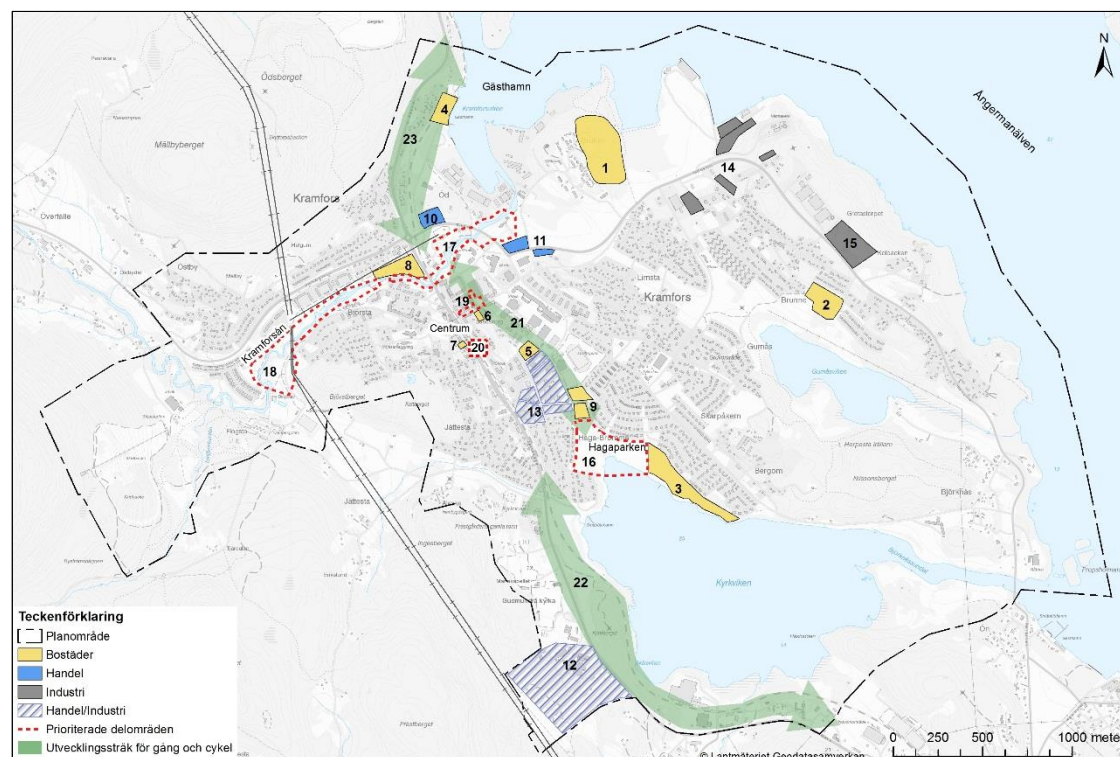
Konsekvenser

Landskapsbild/Stadsbild

Sammantaget bedöms den fördjupade översiktsplanens förslag till förändringar av park- och stadsmiljöer lyfta fram Gudmundrå kyrka som landmärke i staden. Med hjälp av restaureringsinsatser i Hagaparken kan siktlinjerna mot kyrkan öppnas upp. Kyrkan blir även fram-

trädande för dem som kommer använda det nya utvecklingsstråket för gång- och cykeltrafik längs med väg 90. Ett annat viktigt landmärke i Kramfors är Babelsberg. Förslaget innebär en förtätning av bebyggelsen i närheten av Babelsberg, som bedöms förstärka dess centrala plats i staden.

Det starkaste stråket genom staden utgörs av väg 90 och Ådalsbanan. Förslaget innebär att nya bostäder, handel

Figur 1. Den fördjupade översiktsplanens plankarta.

och industri anläggs utmed stråket. Parkerna vid Kramforsån kommer även att förbättras, vilket bedöms påverka landskapsbild och stadsbild positivt. Om denna utveckling genomförs på rätt sätt innebär det en stor möjlighet för Kramfors att förmedla sin identitet på ett positivt sätt för de som åker genom staden. Det nya gång- och cykelstråket utmed väg 90 förstärker samma riktning genom staden. Förslaget bedöms inte medföra någon förbättring av den visuella barriäreffekt som väg 90 och Ådalsbanan har i Kramfors.

Det nya gång- och cykelstråket, restaureringsinsatserna i Hagaparken och den nya bebyggelsen i Brunne, Bergom och längs Kajvägen kan öka Kramfors vattenkontakt. Det bedöms öka attraktiviteten i stadsbilden.

Kulturmiljö

Området Bruket föreslås i den fördjupade översiktsplanen utvecklas med nya bostäder (nr 1) vilket kan ge det nytt liv. De nya byggnaderna behöver dock anpassas till kulturmiljövärdena i den befintliga bebyggelsen.

Bostadsområde Bergom (nr 3) kommer att få utblickar mot Gudmundrå kyrka. Det är viktigt att bevara sådana utblickar både för de boende och för allmänheten som ska kunna röra sig längs stranden. Det nya gång- och cykelstråk som föreslås förbi kyrkan och kyrkoruinen kan leda till nya möjligheter att berätta om stadens historia.

Intill handelsområde vid Södra Ådalsvägen (nr 10) finns flera fornlämningar.

Förslaget handelsområde Ringvägen – väg 755 (nr 11) ligger vid Herrgårdsvägen, vid den kulturhistoriska miljön omkring platsen för Christofer Kramms sågverk.

Utvecklingen av rekreativvärdena längs Kramforsån ger möjligheten att förstärka och framhäva Kramfors historia omkring sågverket.

Naturmiljö

Den fördjupade översiktsplanens föreslagna områden för bostäder, handel eller industri samt utveckling av grönområden tar i flera fall naturmark i anspråk, dock ingen utpekad värdefull natur. Några av dessa områden angränsar till riksintresset Ångermanälven, se avsnitt *Riksintressen*.

De utvecklingsåtgärder som den fördjupade översiktsplanen föreslår i Hagaparken samt längs Kramforsån tar naturmark i anspråk. Förändringar längs strandkanterna kan påverka djur- och växtliv negativt. Närmiljön har stor påverkan på livsbetingelserna i vattendrag. Hur stor denna påverkan blir går inte att fastslå i dagsläget. Det är av stor vikt att dessa studeras i fortsatt planering.

Även för de föreslagna bostadsområdena och handelsområdena är det i detta översiktliga planeringsskede svårt att bedöma konsekvenserna av att naturmiljöer tas i anspråk, då inga naturinventeringar är genomförda. De föreslagna industriområdena berör däremot inte naturmark i någon större omfattning och är dessutom redan detaljplanlagda för industri. Eventuella konsekvenser genom utsläpp av föroreningar etc från framtida verksamhet kommer i förekommande fall att beaktas i samband med tillståndsansökningar för nya verksamheter.

I den fördjupade översiktsplanen saknas riktlinjer i syfte att värna naturmiljövärden. I kommande planeringsskeden behöver överväganden göras mellan naturmiljövärden och andra värden. Naturvärdesinventeringar kan behöva utföras, särskilt för de områden som ligger nära riksintresset Ångermanälven (som inkluderar Kramforsån och Kyrkviken).

Följande förändringsområden som redovisas i den fördjupade översiktsplanen ligger inom 100 meter från vattendrag och berör alltså strandskyddsområde.

- Bostadsområde Bergom (nr 3, ej detaljplanlagt) ligger intill Kyrkviken.
- Bostadsområde Öd (nr 4, ej detaljplanlagt) samt delar av Industriområde (nr 14, detaljplanlagt) ligger intill Ångermanälven.
- Område för bostäder, handel och kontor (nr 8, ej detaljplanlagt) ligger intill Kramforsån. Handelsområde Södra Ådalsvägen (nr 10, ej detaljplanlagt) ligger till en mindre del inom 100 meter från ån.
- I stråket längs Kramforsån samt i Hagaparken, som angränsar till Kyrkviken, föreslås ett antal utvecklingsåtgärder.

För utbyggnad inom dessa områden kommer i de flesta fall antingen hävande av strandskyddet i detaljplan eller dispens från strandskyddet att behövas. Att industriområdet (nr 14) är detaljplanlagt kan innebära att strandskyddet redan är hävt i detaljplan. Detta har inte utretts inom ramen för den fördjupade översiktsplanen, men behöver beaktas i kommande planeringsskeden. Om ny plan ska upprättas återinträder strandskyddet.

Buller, trafik och tillgänglighet

Planförslaget bedöms medföra positiva konsekvenser vad gäller trafik och tillgänglighet, men negativa konsekvenser ur bullersynpunkt. De positiva effekterna uppkommer främst av att föreslagna nya områden för bostäder, handel och industri ligger i anslutning till befintlig infrastruktur. De nya bostadsområden som den fördjupade översiktsplanen redovisar nära riksväg 90 och Ådalsbanan riskerar att skapa störningar för boende med avseende på buller och trafiksäkerhet.

Att de planerade utbyggnadsområdena skulle orsaka så stora trafikökningar att luftkvaliteten påverkas bedöms inte som troligt, men kommer att kunna följas upp genom de mätningar av luftkvaliteten som görs.

Risker

Riksväg 90 är utpekad transportled för farligt gods. Föreslagen markanvändning i den fördjupade översiktsplanen beaktar detta genom förslag till etableringar av industri och handel i vägens närhet, vilket bedöms positivt. En riskbedömning eller riskanalys behöver genomföras vid exploatering inom 150 meter från transportled för farligt gods. Lämpligt avstånd bedöms från fall till fall och rimliga nivåer med åtgärder eller placering utifrån riskbedömningen tillämpas.

Flera av planförslagens områden för bostäder, handel, industri och rekreation berörs av risk för ras, skred och erosion. Vid etableringar inom dessa områden bör en geoteknisk utredning och markundersökning genomföras för att säkerställa stabiliteten och minimera risker. Även översvämningsscenario bör beaktas.

Planförslaget innefattar förslag till bostads-, handels- och industriområden som berörs direkt eller indirekt av potentiellt förorenade områden. Vid byggnation, rivning eller markarbeten inom eller i närheten av dessa områden bedöms det relevant att undersöka förekomsten av föroreningar i byggnader samt markområden. Miljöteknisk markundersökning, och inventering av byggnader kopplat till föroreningssituationen bedöms som relevant.

Klimat och hushållning med naturresurser

Klimatförändringarna i Kramfors kommun handlar framförallt om att det blir varmare och blötare. Ett förändrat klimat ökar risken för ökad nederbörd vilket i förlängningen kan leda till översvämningar, erosion, ras och skred. I urbana miljöer är det viktigt att ta hänsyn till dagvattenhantering och undvika översvämningar till följd av överskriden ledningskapacitet.

I den fördjupade översiktsplanen föreslås exploatering i strandnära lägen. Vid områden med förutsättning för erosion, ras och skred bör geotekniska undersökningar genomföras och åtgärder vidtas om så anses nödvändigt. Exploatering bör endast tillåtas inom områden med tillräckliga säkerhetsmarginaler med beaktande till extrema flöden. För de områden som ligger inom detaljplan förutsätts att konsekvenser har hanterats vid detaljpanelläggning och eventuella miljötillstånd.

Under utarbetandet av denna konsekvensbeskrivning har dagvattenfrågan studerats för de nya bostads-, handels- och industriområden som föreslås i planen.

Sociala konsekvenser

Vid framtagandet av den fördjupade översiktsplanen har en bred medborgardialog genomförts för att integrera Kramforsborna i arbetet. Genom förslag till upprustning av befintliga rekreationsområden, beaktande av gång- och cykelvägar samt flertalet föreslagna områden för bostäder i olika former verkar den fördjupade översiktsplanen positivt för samtliga invånare, inte minst för barnperspektivet. Möjligheten till utbyggnad av plattform vid Kramfors resecentrum (och därmed kortare restider med tåg) är positiv för jämlikhet och jämställdhet.

Genom funktionsblandning i kombination med förtätning skapas en tätare stad och bättre förutsättning för närservice, trygghet och utökande av hållbara färdmedel, vilket är tillgängligt för alla. Utöver detta ska de offentliga platserna förstärkas. Detta verkar positivt för den sociala hållbarheten då människor oavsett ålder, kön, bakgrund och intressen möts.

Folkhälsa

Skogen, vattnet och parkerna utgör en viktig tillgång för Kramforsbornas livskvalitet och hälsa. För att skapa möjlighet till användning av hållbara färdmedel föreslås gång- och cykelstråk kopplas samman. Stadens parker föreslås förstärkas genom trygghetshöjande åtgärder, tydligare entréer, bättre kopplingar mellan park och centrum samt ökad möjlighet till rekreation och motion. Vid Hagaparken ska tillgängliggörande av stranden ske, vilken idag endast består av sly. Konsekvenserna för folkhälsan bedöms som positiva. En viss negativ inverkan på folkhälsan kan dock förslag till nya bostads-/

handelsområden ha, där boulebana och skatepark behöver tas bort alternativt flyttas.

Näringslivsutveckling

Den fördjupade översiktsplanen fokuserar inte på näringslivsfrågor i särskild hög grad, men ett antal områden redovisas för handel och industri. Dessa ligger i anslutning till befintliga verksamheter och/eller infartsområden och ger förutsättningar för en utveckling inom näringslivet.

Den fördjupade översiktsplanen redovisar även en möjlig utbyggnad av plattform vid Kramfors resecentrum (område 20), vilket bedöms kunna ge kortare restider, något som kan vara positivt för näringslivet.

Mellankommunala frågor

Den fördjupade översiktsplanens förslag till nya områden för bostäder och områden för arbetsplatser samt möjligheter till utbyggnad av plattform vid Kramfors resecentrum (och därmed kortare restider med tåg) kan få positiva följder även för närliggande kommuner.

Riksintressen

Den fördjupade översiktsplanens förslag till markanvändningsförändringar vid Kyrkviken, Kramforsån och Ångermanälven kan beröra riksintressen såsom naturmiljö av riksintresse och riksintresse för yrkesfisket. Detta behöver beaktas i fortsatt planering så att riksintressenas värden inte påverkas negativt.

Försvarsmakten bör kontaktas i tidigt skede vid större markanvändningsförändringar, för att säkra hänsyn till riksintressen för totalförsvaret.

Miljö kvalitetsnormer

Enligt 3 kap. 5 § PBL ska det framgå av översiktsplanen hur kommunen avser att följa gällande miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken. Miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft och vattenförekomster är relevanta för denna konsekvensbeskrivning.

Några av den fördjupade översiktsplanens förslag till utveckling berör sjöar/vattendrag som idag inte uppfyller miljö kvalitetsnormerna ”god ekologisk status” och ”god kemisk status”. Hänsyn krävs i fortsatt planering. Detta kommer att studeras vidare i kommande planeringskedan, såsom MKB för eventuella nya industri verksamheter, detaljplanläggning eller ansökan/anmälan om vattenverksamhet.

Den fördjupade översiktsplanens förslag bedöms inte medföra några överskridanden av miljö kvalitetsnormer för utomhusluft.

Samlad bedömning

I den fördjupade översiktsplanen föreslås flera nya bostadsområden samt riktade satsningar på stadsmiljön och den gröna miljön. Beträffande nya områden för verksamheter och arbetsplatser är planen mer defensiv. Några områden för handel föreslås, varav vissa dock redan är detaljplanlagda för handel. För industri redovisas några områden, som även de redan är planlagda.

Förändringsområdena är lokaliserade med inriktning på att en tätare, funktionsblandad stad ska skapas. Nya bostads- och handelsområden ligger i anslutning till befintligt vägnät i centrumnära lägen, vilket möjliggör mer miljö vänliga transporter. De nya bostadsområdena ligger i attraktiva lägen, i många fall strandnära. Planförslaget innehåller även förslag till nya gång- och cykelstråk, som ska binda samman staden.

Sammantaget får planförslaget därmed positiva konsekvenser vad gäller sociala aspekter inklusive folkhälsa. Även vad gäller hushållning och energieffektivitet har det positiva effekter, genom att befintlig stadsstruktur förtätas. Från miljösynpunkt finns dock flera frågor som behöver studeras närmare i kommande planering. Att flera av de föreslagna områdena ligger i strandnära lägen och nära trafikleder har fördelar, som nämnts ovan, men medför även markintrång i känsliga miljöer samt risk för bullerstörningar i de nya bostadsområdena. I kommande planeringskedan kommer ett antal miljöfrågor därför att behöva studeras närmare för de områden där markanvändningsförändringar blir aktuella. Se tabell 1 på nästa sida.

Nr	Område i FÖP	Föreslagen markanvändning enl. FÖP	Miljöaspekter som är av särskild vikt att utreda i fortsatt planering
1	Bruket, etapp 2	Bostäder	Naturmiljö, kulturmiljö, buller, förorenad mark
2	Brunne	Bostäder (detaljplanelagt)	Buller, naturmiljö
3	Bergom	Bostäder	Strandskydd, naturmiljö, landskapsbild/stadsbild, buller, risk för ras och skred, översvämningsrisk, vattenkvalitet
4	Öd	Bostäder	Strandskydd, naturmiljö, buller, farligt gods, vattenkvalitet, erosionsrisk, risk för ras och skred, översvämningsrisk
5	Kungsgatan - Drottninggatan	Bostäder	Stadsbild, översvämningsrisk vid skyfall
6	Limstagatan	Bostäder (detaljplanelagt)	Stadsbild, buller, vibrationer, farligt gods, trafiksäkerhet
7	Järnväggsgatan	Bostäder (detaljplanelagt)	Stadsbild, buller, vibrationer, trafiksäkerhet, farligt gods
8	Kramforsån	Bostäder	Strandskydd, naturmiljö, buller, vibrationer, trafiksäkerhet, farligt gods, risk för ras och skred, översvämningsrisk, vattenkvalitet
9	Kramfors IP - Hagaparken	Bostäder	Stadsbild, rekreation, dagvattenfrågor
10	Södra Ådalsvägen	Handel (västra delen detaljplanelagd)	Naturmiljö, kulturmiljö, buller, trafiksäkerhet, farligt gods, förorenad mark, dagvattenfrågor
11	Ringvägen - väg 755	Handel	Naturmiljö, kulturmiljö, stads-/landskapsbild, buller, boendemiljö (i närheten), dagvattenfrågor
12	Vallen	Handel/industri	Naturmiljö, buller, farligt gods, förorenad mark
13	Centralt handelsområde	Handel	Buller, farligt gods, förorenad mark
14	Kramfors hamnområde	Industri (detaljplanelagt)	Ras-/skredrisk, förorenad mark, boendemiljö (i närheten), naturmiljö, översvämningsrisk
15	Brunneplatån	Industri (detaljplanelagt)	Boendemiljö (i närheten)
16	Hagaparken	Prioriterat delområde, utvecklingsförslag	Strandskydd, naturmiljö, rekreation, vattenkvalitet, översvämningsrisk
17	Kramforsån del 1	Prioriterat delområde, utvecklingsförslag	Strandskydd, naturmiljö, kulturmiljö, ras- och skredrisk, risk för slamströmmar, översvämningsrisk, rekreation, vattenkvalitet
18	Kramforsån del 2	Prioriterat delområde, utvecklingsförslag	Strandskydd, naturmiljö, ras- och skredrisk, risk för slamströmmar, rekreation, vattenkvalitet
19	Centrum	Prioriterat delområde, utvecklingsförslag	Stadsbild
20	Kramfors resecentrum	Prioriterat delområde, utvecklingsförslag	Buller, stadsbild, ev. förorenad mark

Tabell 1. Förändringsområden i den fördjupade översiktsplanen samt viktiga miljöaspekter att utreda i fortsatt planering.

1 UTGÅNGSPUNKTER

1.1 Planförslaget

Syftet med den fördjupade översiktsplanen är att bädda för en utveckling mot mer bebyggelse och aktiviteter inom Kramfors stad samt att fungera som underlag till detaljplanering och bygglovsprövning. Den fördjupade översiktsplanen (FÖP) för Kramfors stad tar upp utmaningar och möjligheter inom områdena *mångfald*, *hållbar utveckling*, *samverkan* samt *själ*.

Kramfors kommun vill erbjuda *mångfald* inom staden genom en variation av människor, arbetsplatser, byggnader och arkitektur, kulturutbud, produkter och tjänster, bostäder, möjligheter till utbildning samt transporter. Genom att ta hänsyn till *miljömässiga, ekonomiska och sociala aspekter* ska dagens behov tillgodoses utan att detta påverkar framtidens generationer negativt. Planeringsidealet för Kramfors stad ska utifrån ett *hållbarhetsperspektiv* baseras på nyckelordet täthet, med tillgänglighet och transport som framträdande pusselbitar. Med speciellt fokus på social hållbarhet ska planeringen av Kramfors stad utgå från perspektiv som berör folkhälsa, trygghet och jämställdhet.

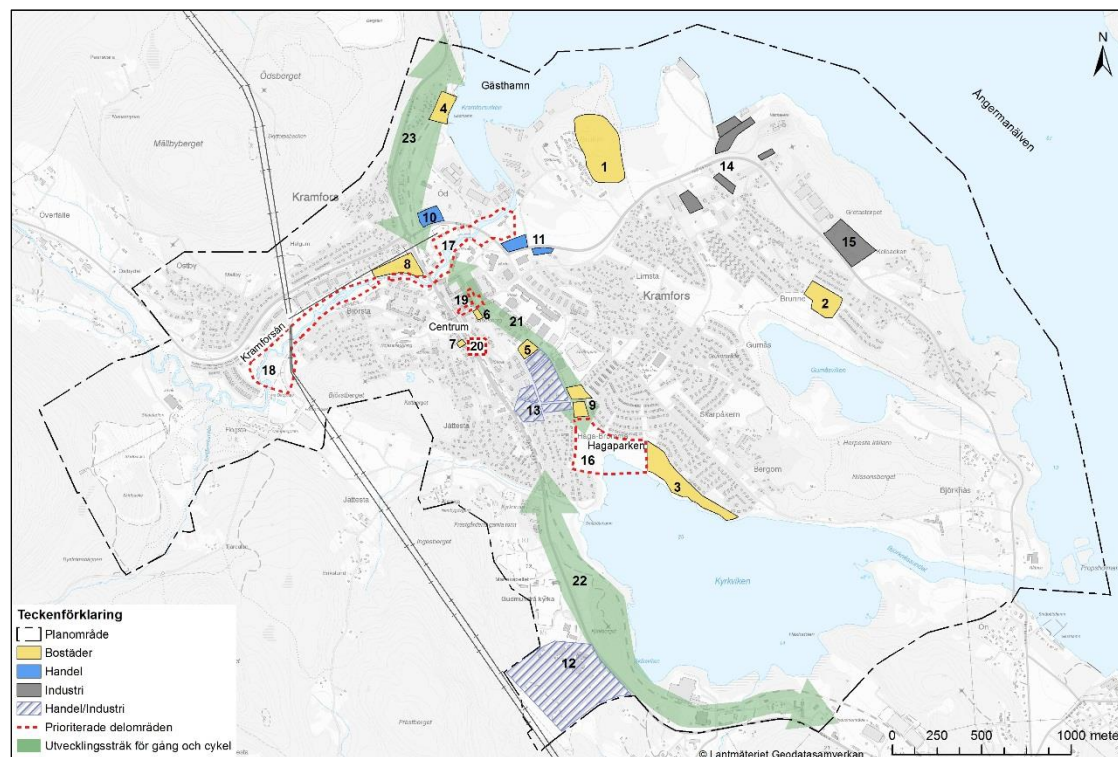
Kramfors kommun vill även lyfta in ett demokratiskt perspektiv genom olika dialogformer, inbjudan och engagemang. Genom *samverkan* förstärks det sociala kapitalet och möjliggör skapandet av gemensamma visioner och mål. *En plats själ* brukar sägas bestå av tre

delar: *identitet, image* och *profil*, vilka lyfts fram som betydelsefulla i skapandet av en attraktiv livsmiljö.

Utifrån ovan nämnda utmaningar anger den fördjupade översiktsplanen tre stadsbyggnadsstrategier: *Den kreativa staden*, *Den säljande staden* och *Den hållbara staden*. Dessa syftar till en blandad funktion i staden, med kvalitativa grönområden och attraktiva stadsmiljöer. Staden ska göras tryggare, mer jämställd och tillgänglig för alla grupper av individer samt få en bättre kontakt mellan stad och naturlandskap. Planen ska säkra mark för

attraktiva boendemiljöer och även ge möjlighet till ett gott näringslivsklimat, med exploaterbar mark för handel och verksamheter i attraktiva lägen.

I den fördjupade översiktsplanen beskrivs totalt 23 prioriterade områden för bostäder, handel, industri, rekreation och utvecklingsstråk för gång- och cykeltrafik. Se Figur 2 nedan samt tabell 2 på nästa sida.

Figur 2. Den fördjupade översiktsplanens plankarta.

I dagsläget är flera av de utpekade områdena redan detaljplanlagda för det ändamål som anges i den fördjupade översiktsplanen. För dessa områden behöver alltså den fördjupade översiktsplanen inte innebära någon planeringsmässig förändring, men det är inte uteslutet att de gällande planerna kan behöva ändras, t.ex. om en annan typ av bebyggelse blir aktuell än vad de är planlagda för, eller om en annan planområdesgräns är önskvärd. Detta har inte studerats inom ramen för den fördjupade översiktsplanen utan får hänskjutas till kommande planeringsskeden.

1.2 Behovsbedömning

Enligt miljöbalken 6 kap. 11 § ska miljöbedömning (inklusive miljökonsekvensbeskrivning) göras för kommunala planer som kan medföra betydande miljöpåverkan. Kriterier för vad som anses vara betydande miljöpåverkan anges i förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar, MKB-förordningen. **Den fördjupade översiktsplanen bedöms inte medföra betydande miljöpåverkan och en miljöbedömning, inklusive miljökonsekvensbeskrivning, behöver därför inte utarbetas.** Motivering till detta ställningstagande finns dokumenterad i ett separat PM och har förankrats med Länsstyrelsen i Västernorrlands län. Samråd med Länsstyrelsen om behovsbedömningen 2015-05-22. Länsstyrelsen delar kommunens uppfattning att MKB inte erfordras för den fördjupade översiktsplanen.

Nr	Område i FÖP	Föreslagen markanvändning
1	Bruket, etapp 2	Bostäder
2	Brunne	Bostäder
3	Bergom	Bostäder
4	Öd	Bostäder
5	Kungsgatan - Drottninggatan	Bostäder
6	Límstagatan	Bostäder
7	Järnvägsgatan	Bostäder
8	Kramforsån	Bostäder, handel, kontor
9	Kramfors IP - Hagaparken	Bostäder
10	Södra Ådalsvägen	Handel
11	Ringvägen - väg 755	Handel
12	Vallen	Handel/industri
13	Centralt handelsområde	Handel
14	Kramfors hamnområde	Industri
15	Brunneplatån	Industri
16	Hagaparken	Prioriterat delområde (utvecklingsförslag)
17-18	Kramforsån del 1 respektive del 2	Prioriterat delområde (utvecklingsförslag)
19	Centrum	Prioriterat delområde (utvecklingsförslag)
20	Kramfors resecentrum	Prioriterat delområde (utvecklingsförslag)
21	Kungsgatan	Utvecklingsstråk gång och cykel
22-23	Kramfors södra respektive norra entré	Utvecklingsstråk gång och cykel

Tabell 2. Den fördjupade översiktsplanens förändringsområden.

1.3 Avgränsning av konsekvensbeskrivning

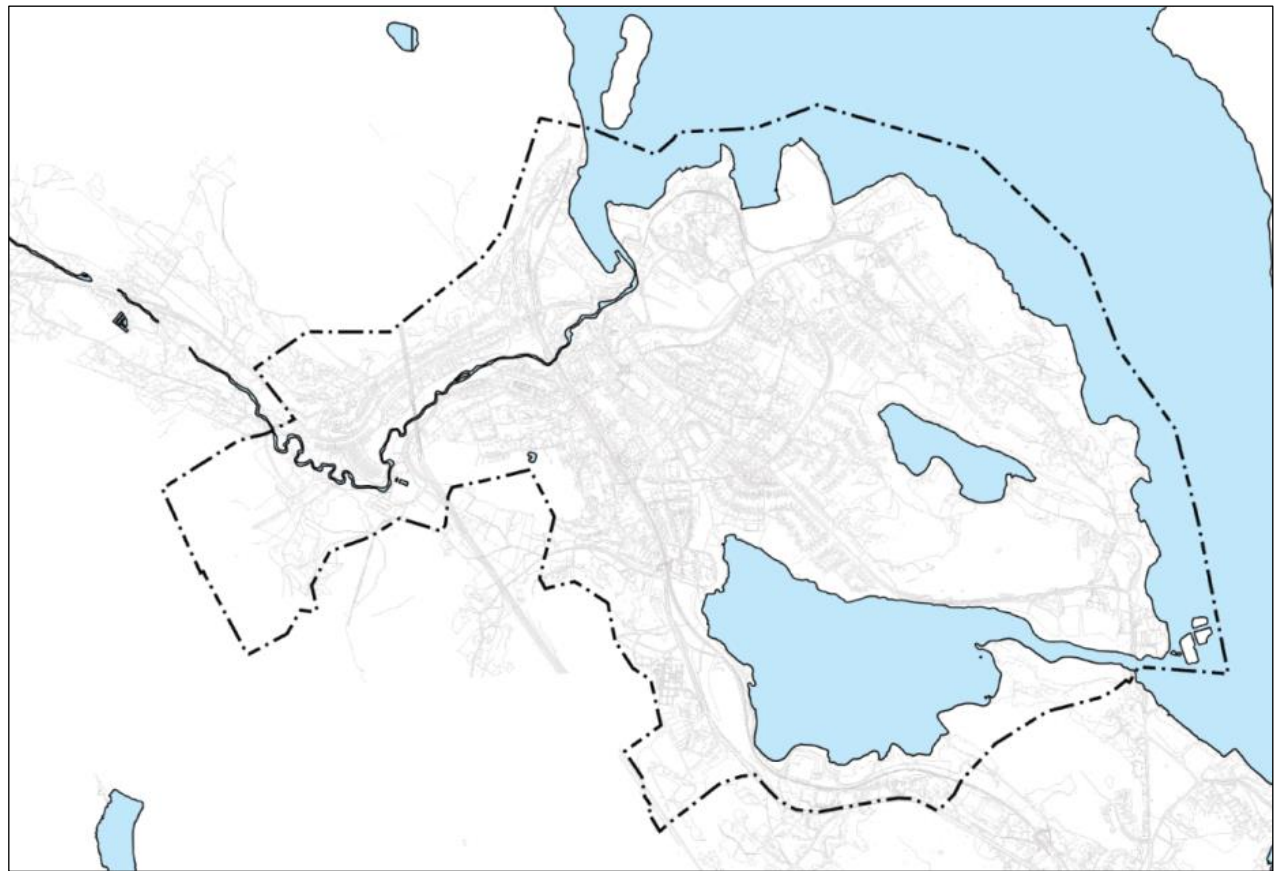
1.3.1 Geografiskt

Konsekvensbeskrivningen omfattar planområdet för den fördjupade översiktsplanen, se karta här intill. Den fördjupade översiktsplanen ersätter den kommuntäckande översiktsplanen inom det utpekade geografiska området. Det innebär att de preciseringar och förändringar som den fördjupade översiktsplanen redovisar ersätter motsvarande delar i den kommuntäckande översiktsplanen. Generella riktlinjer som anges i den kommuntäckande översiktsplanen fortsätter dock att gälla även inom detta område.

1.3.2 Innehållsmässigt

Konsekvensbeskrivningen är avgränsad till att beröra de aspekter som bedöms relevanta för aktuell plan.

- Landskapsbild/Stadsbild
- Kulturmiljö
- Naturmiljö
- Buller, trafik och tillgänglighet
- Risker
- Klimat och hushållning med naturresurser
- Sociala konsekvenser
- Folkhälsa
- Näringslivsutveckling
- Mellankommunala frågor
- Riksintressen
- Miljökvalitetsnormer

Figur 3. Geografisk avgränsning. Källa: Fördjupad översiktsplan för Kramfors stad.

2 KONSEKVENSER

2.1 Landskapsbild/Stadsbild

2.1.1 Förutsättningar

Landskapet vid Kramfors stad är kuperat med en rik grönstruktur. Staden är omgiven av vatten i tre väderstreck, genom Ångermanälven och Kyrkviken. Staden korsas dessutom av Kramforsån som skapar ett grönt stråk genom bebyggelsen. Relativt centralt ligger Gumåsviken som är omgiven av kuperad skogsmark och mindre öppna marker.

Stadsbilden i Kramfors är starkt påverkad av järnvägen och väg 90. Infrastrukturen delar upp staden i två enheter men utgör även en viktig möjlighet att framhäva stadens kvaliteter för förbifarande. I närheten av järnvägsstationen ligger Kramfors centrum med handel och verksamhet. Den centrala bebyggelsen omges av bostäder som framförallt består av villor. På en höjd strax söder om staden ligger Gudmundrå kyrka som är ett viktigt landmärke i staden.

Den fördjupade översiktsplanen för Kramfors är indelad i flera mindre delområden. Nedan följer en kort beskrivning av områdenas landskapskaraktär.

I den fördjupade översiktsplanen redovisas ett antal områden för boende, handel och industri. Hagaparken och ett stråk längs Kramforsån redovisas som s.k. prioriterade delområden, med skisser till utvecklingsförslag. Det finns även förslag på utvecklingsstråk för gång-

och cykeltrafik vid Kramfors norra och södra entréer. Nedan redovisas den befintliga stadsbilden inom dessa områden.

Bostadsområde Bruket, etapp 2 (nr 1)

Strax nordost om Kramfors stad ligger området Bruket. Det började byggas på 1860-talet för att skapa boende till de som arbetade inom sågverksindustrin. Området ligger på en kulle lite avskilt från övriga delar av staden. Bebyggelsen är omgiven av skogsmark med mycket lövträd.

Bostadsområde Brunne (nr 2)

Det aktuella området vid Brunne består idag av mindre öppna marker med bete, en vändplan och en tallskog med rika inslag av löv. Det finns även en liten fotbollsplan. Området ligger högt med utsikt över Gumåsviken och är i övrigt omgivet av bostadsbebyggelse.

Brunne. Foto: Maria Wipp, Sweco.

Bostadsområde Bergom (nr 3)

I närheten av Kyrkvikens norra strand ligger området Bergom. Här finns framförallt bostadsbebyggelse med villor men även Ådalens bildemontering. Nära vattnet ligger Hagaparken med stora öppna gräsytor och enstaka träd med möjlighet till olika fritidsaktiviteter. Vid vattnet förekommer våtmarker med lövträd, buskar och mycket vass. Vattenytan går att se mellan trädens kronor. Siktlinjerna över vattnet är långa och Gudmundrå kyrka är ett framträdande landmärke på motsatt sida av Kyrkviken. I sydost är landskapet kuperat med skogsmarker som avgränsar parken.

Bostadsområde Öd (nr 4)

I det aktuella området vid Kajvägen finns idag en småbåtshamn med mindre byggnader kopplat till verksamheten. Strax väster om området sträcker sig järnvägen. Området mellan Kajvägen och järnvägen sluttar brant ner mot vattnet. I sin helhet har området en lummig karaktär med mycket skog.

Området vid Kajvägen, där bostadsområde Öd föreslås. Foto: Maria Wipp, Sweco.

Bostäder Kungsgatan – Drottninggatan (nr 5)

I det aktuella kvarteret finns idag ett bussgarage. Området angränsar till bostadsbebyggelse och en skola.

Bostäder Limstagatan (nr 6)

Längs med Limstagatan i centrala Kramfors finns en yta som inte är bebyggd. Området består av en öppen gräsyta med lövskog som fond. Tomten utgör ett släpp i den annars stadsmässiga gatustrukturen.

Bostäder Järnvägsgatan (nr 7)

Vid Järnvägsgatan i centrala Kramfors finns en öppen yta som nyttjas som parkeringsplats. Området ligger mycket nära järnvägen och väg 90. I bakgrunden finns en lövskog. En mindre väg korsar över ytan.

Bostäder Kramforsån (nr 8)

Området väster om väg 90 intill Kramforsån har en parkliknande karaktär. Miljön är relativt storskalig med mindre områden för aktivitet som exempelvis ett gångstråk intill vattnet och en skatepark intill väg 90. Den största delen av den aktuella ytan består av en stor öppen gräsyta.

Bostäder Kramfors IP – Hagaparken (nr 9)

Området består av två delar, på ömse sidor om Gräns-gatan. Det utgörs av gräsmark med enstaka träd i norra delen av Hagaparken, i anslutning till Kramfors IP. Det genomkorsas av gång- och cykelvägar.

Handelsområde Södra Ådalsvägen (nr 10)

Området i närheten av rondellen mellan väg 90, väg 767 och Ringvägen präglas av trafiken, järnvägen och handeln. Det finns en öppen gräsyta med en skogs-dunge som fond på motsatt sida av järnvägen.

Handelsområde Ringvägen – väg 755 (nr 11)

Det föreslagna handelsområdet ligger i anslutning till Herrgårdsvägen, där det finns en herrgårdsbyggnad och en lång, välbevarad björkallé som ger området en stark identitet. Byggnaden fungerar idag som kontor. En del av allén ligger inom område 11, där det även finns en boulebana. Delområdet på motsatt sida av Industrivägen utgörs av ett mindre skogsparti.

Boulebana och björkallé vid Herrgårdsvägen. Foto: Maria Wipp, Sweco.

Handels- och industriområde Vallen (nr 12)

Stadsbilden präglas här av större byggnader med olika typer av verksamhet. Flera av dessa har koppling till vuxenutbildning, bland annat träakademien. Omgivning-

arna består av en kombination av skogsmark och öppna gräsytor.

Centralt handelsområde (nr 13)

Cirka 200 meter från Kramfors station ligger ett handelsområde med exempelvis posten.

Industri Kramfors hamnområde (nr 14)

Området utgörs av fem mindre delar, som till största del utgörs av redan exploaterad mark och skogsmark. De två delområdena söder om Industrivägen ligger nära Kramfors gamla skola från 1914. Timmergatan, som leder fram till skolan från Industrivägen (väg 755) kantas på västra sidan av ett välskött skogsområde, som ingår i område 14. På östra sidan av vägen ligger ett garage. Denna del av staden har en grön och lummig karaktär. I närområdet finns bostadsbebyggelse, både villor och flerfamiljshus. I de norra delområdena, vid Magasinvägen, förekommer industriverksamhet. Området kantas av skogsmarker med ett rikt inslag av löv.

Gamla skolan/Timmergatan. Foto: Maria Wipp, Sweco.

Industri Brunneplatån (nr 15)

Området utgörs idag av bostadstomter samt öppen gräsmark (men är planlagt för industri).

Hagaparken (nr 16)

Intill Kyrkviken ligger Hagaparken, med utsikt mot Gudmundrå kyrka. Parken består till största del av en stor öppen gräsyta med enstaka träd, men även mer naturlig skog närmast vattnet. Hagaparken har långa siktlinjer över vattnet mot kyrkan.

Hagaparken Foto: Maria Wipp, Sveco.

Kramforsån, del 1 (nr 17) och del 2 (nr 18)

Längs Kramforsån löper ett grönt stråk med natur- och parkkaraktär. Här finns gräsytor samt stora träd och buskar, men stråket är relativt lite iordningsställt i förhållande till det stadsnära läget.

Centrum (nr 19)

Kramfors blev stad så sent som 1947 och stadskärnan, som har utvecklats främst under efterkrigstiden, har en relativt likåldrig bebyggelse, med en enhetlig karaktär. Ett tidstypiskt drag är att stadsbilden i hög grad präglats av biltrafikens behov. Limstagatan (område 19), en av de främsta handlagatorna, är dock idag bilfri på den sträcka som i den fördjupade översiktsplanen tas upp som förändringsområde.

Kramfors resecentrum (nr 20)

Resecentrumet ligger centralt i Kramfors, men med ett avstånd (ca 150 meter) från Limstagatan som utgör ett huvudstråk mot stadens centrum från stationen.

2.1.2 Konsekvenser av planförslaget

Allmänt

I den fördjupade översiktsplanen beskrivs bebyggelsestruktur, grönstruktur samt de offentliga rummens sociala och kulturella värden inom planområdet. Stadsbyggnadsstrategier och konkreta åtgärder föreslås, i syfte att skapa attraktivare stadsrum och därmed få ett ökat folkliv i staden. För Centrum, Kungsgatan, Hagaparken, Kramfors resecentrum och ett stråk längs Kramforsån redovisas utvecklingsförslag. Detta bedöms få positiva konsekvenser vad gäller stadsbilden, men en fördjupad översiktsplan läser inte utformningsfrågor, och konsekvenserna för stadsbilden kan därför inte beskrivas närmare i nuvarande skede.

Utbyggnad av den fördjupade översiktsplanens föreslagna områden för bostäder, handel eller industri kommer att förändra stadsbilden. Konsekvenserna för stadsbilden och landskapsbilden går inte heller här att

bedöma i ett översiktsplaneskede, men det finns förutsättningar för förbättringar.

Nedan beskrivs de föreslagna förändringsområdena vart och ett, vad gäller konsekvenserna för stadsbild och landskapsbild.

Bostadsområde Bruket, etapp 2 (nr 1)

Förslaget innebär en utvidgning av den befintliga bebyggelsen vid Bruket. Området har idag en ålderdomlig och lite nedgången karaktär. Det ligger avskilt från resten av bebyggelsen i Kramfors och är omgivet av naturmark vilket ger området en ödlig känsla. En utvidgning av bebyggelsen bedöms kunna ge nytt liv åt området. Bruket skulle behöva knytas samman bättre med resten av Kramfors. Områdets attraktivitet bedöms kunna öka med en bättre vattenkontakt.

Bostadsområde Brunne (nr 2)

Förslaget innebär en förtätning av bostadsbebyggelsen i Brunne. Området har utsikt över Gumåsviken och skogsmarkerna på motsatt sida av vattnet. Ny bebyggelse kommer att öppna upp sikten mot vattnet och skapa kvaliteter. Den nya bebyggelsen innebär att framförallt skogsmark tas i anspråk. Området runt Gumåsviken är rikt på grönstruktur och förändringen bedöms få liten påverkan på området i sin helhet. Det är viktigt för landskapsbilden att de öppna markerna även fortsättningsvis hålls öppna och får behålla sin ängslika karaktär.

Bostadsområde Bergom (nr 3)

Förslaget innebär att bostadsbebyggelsen i Bergom utvidgas mot Kyrkviken. Terrängen i området lutar ner mot vattnet vilket gör att det befintliga villaområdet även fortsättningsvis bedöms kunna behålla sin utsikt över vattnet. Hagaparken är stor till ytan och det aktuella området i sydöst bedöms vara nyttjat i liten omfattning. Området består av en svagt lutande ängsliknande yta med enstaka upptrampade stigar och ett mer kuperat område med skogsmark som avgränsar parken. Förslaget medför att området istället avgränsas av bebyggelse, vilket ger parken en mer stadsmässig känsla. Ingreppen i de delar av skogsmarken som lutar kraftigt ner mot vattnet kan bli stora.

Bostadsområde Öd (nr 4)

Förslaget innebär att bostäder anläggs vid småbåtshamnen. Området är beläget nära järnvägen och ytan som går att bebygga är begränsad och ligger nära vattnet. Bebyggelsen skulle kunna minska tillgängligheten till vattnet för besökare till området. Bostäderna skulle få en fin utsikt över vattnet.

Bostäder Kungsgatan – Drottninggatan (nr 5)

Förslaget innebär att bostäder byggs på tomten vilket kan knyta samman området bättre med den omgivande bebyggelsen som består av bostäder och en skola. Stadsbilden får en bättre sammanhållning om bostäderna byggs.

Bostäder Limstagatan (nr 6)

Förslaget innebär att tomten bebyggs med bostäder vilket skulle förstärka Limstagatans stadsmässiga karaktär. Gatan får en tydligare riktning vilket är positivt för orienterbarheten i område.

Bostäder Järnvägsgatan (nr 7)

Förslaget innebär att bostäder byggs på tomten vilket skulle fylla en lucka i den annars sammanhängande byggnadsstrukturen i området. Tomten är synlig från järnvägen och väg 90 och en byggnad med en intressant fasad skulle kunna stärka upplevelsen av Kramfors för människor som åker genom staden.

Bostäder Kramforsån (nr 8)

Förslaget innebär att en stor öppen yta med bland annat skatepark bebyggs med bostäder. Området är väl synligt från väg 90 och järnvägen och är en del av upplevelsen för de som färdas genom Kramfors. Området består av en grönskande och lätt böljande stor gräsyta med enstaka träd. Ytan saknar idag en tydlig identitet och upplevs som lite försummad vilket skulle kunna förbättras om tomten bebyggs. Utblickarna mot bergen i väster och Kramforsån skulle riskera att försvinna bakom husen för de som åker igenom staden. Dessa ger identitet till Kramfors som helhet.

Bostäder Kramfors IP – Hagaparken (nr 9)

Ny bostadsbebyggelse i detta område innebär att stadsbilden/landskapsbilden förändras. Området går från att vara en utkant av parkmiljön till att vara en del av stadsbebyggelsen. Förutsatt att hänsyn tas t.ex. så att siktlinjer skapas mot parken och att Hagaparkens upp-

levelsekviteter samtidigt förhöjs i enlighet med den fördjupade översiktsplanens förslag (nr 16) bedöms detta bli en positiv förändring.

Handelsområde Södra Ådalsvägen (nr 10)

Förslaget innebär att en öppen gräsyta och bakomliggande skogsmark bebyggs med verksamhet och handel. Området saknar idag identitet. Tomten är väl synlig från väg 90 och kan hjälpa till att skapa en starkare karaktär på entrén till Kramfors.

Handelsområde Ringvägen – väg 755 (nr 11)

Förslaget innebär att verksamhet och handel anläggs intill Herrgårdsvägen. Byggnaderna riskerar att skymma sikten mot herrgården. Handelsområdet gör ett direkt intrång vid herrgårdens entré och dess allé vilket påverkar herrgårdens helhetsmiljö negativt. De nya byggnaderna tar fokus ifrån en kulturhistorisk och visuellt tilltalande miljö som stärker Kramfors identitet. Förslaget innebär även att ett mindre skogsparti på motsatt sida av Industrivägen tas i anspråk för handelsverksamhet. Terrängen lutar kraftigt ner mot vägen så ingreppen skulle bli stora och påverka utfarten från såväl herrgården som området Bruket som båda är kulturhistoriskt intressanta miljöer.

Handels- och industriområde Vallen (nr 12)

Förslaget innebär att verksamheten vid Vallen utvidgas med flera verksamheter, handel eller industri. Om byggnaderna anpassas till områdets karaktär och om den nya verksamheten har anknytning till den befintliga så bedöms förslaget stärka platsens identitet.

Centralt handelsområde (nr 13)

Förslaget innebär en utökning av det befintliga handelsområdet vilket bedöms kunna stärka Kramfors och dess stadskärna. Bebyggelsen är idag relativt gles och kan förtätas.

Industri Kramfors hamnområde (nr 14)

Förslaget innebär att det lummiga skogspartiet väster om Industrivägen som leder upp till Kramfors gamla skola blir ett område för industri. Om skogsdungen försvinner riskerar tillfartsvägen till skolan att förlora sin speciella atmosfär. Bostadsbebyggelsen i närheten kommer att angränsa till industribyggnader istället för ett lummigt skogsparti, vilket påverkar den visuella upplevelsen av landskapet. Om en skogsridå sparas mot skolan och bebyggelsen kan påverkan eventuellt mildras. (Området är dock redan detaljplanlagt för industri.)

Förslaget innebär även att industriverksamheten vid Magasinvägen utökas till de omgivande skogspartierna och ett område som även tidigare använts som industriområde. Området omkring industrin får därmed en ny karaktär, men eftersom det redan är präglat av industriverksamhet så bedöms inte påverkan på landskapsbilden bli så stor.

Industri Brunneplatån (nr 15)

En utbyggnad för industri inom området förändrar landskapsbilden från dagens gröna bostads- och naturmiljö till industriområde. Närmiljön förändras sett från de omkringliggande bostadskvarteren. (Området är dock redan detaljplanlagt för industri.)

Hagaparken (nr 16)

Det förslag till utveckling av Hagaparken som redovisas i skissform i den fördjupade översiktsplanen innebär att det naturlika området intill vattnet görs om till en anlagd park. Detta innebär att siktlinjerna öppnas upp över vattnet och området blir mer lättillgängligt. Det finns en risk att parken helt förlorar sin naturlika och avkopplande karaktär om den blir alltför tillrättalagd. Förslaget innebär även att gångvägarna rustas upp i hela området och nya stråk anläggs vilket kan förbättra orienterbarheten. Träd planteras och andra tas bort vilket kan skapa en bättre rumslighet. Parken är idag öppen och riskerar att bli väldigt utsatt för väder och vind om för mycket vegetation vid vattnet eller i övriga delar av parken tas bort.

Kramforsån, del 1 (nr 17) och del 2 (nr 18)

Förslaget som redovisas i skissform i den fördjupade översiktsplanen innebär att parkstråket längs Kramforsån görs om och får en mer anlagd karaktär. Del 1, öster om väg 90, föreslås utvecklas till finpark, med blomsterprakt, parkbänkar, belysning etc. Avsikten är att öka attraktiviteten för vistelse, att skapa en stadspark. För del 2, väster om väg 90, föreslås åtgärder i syfte att öka vattenkontakten och vistelsevärdet, bland annat en ny gångbro och att sly röjs mot vattnet.

Den fördjupade översiktsplanens förslag skapar förutsättningar för att förändra stads- och landskapsbild på ett positivt sätt i det stadsnära stråket längs Kramforsån, genom att ge mer parkkänsla och en ökad variation. Det är dock viktigt att detta inte går ut över naturvärden som kan finnas, se vidare avsnitt 2.3 *Naturmiljö*.

Centrum (nr 19)

Limstagatan föreslås i den fördjupade översiktsplanen utvecklas för att öka attraktiviteten som stadsrum, med diverse åtgärder som ska uppmuntra till utevistelse och öka folklivet längs stråket. Stadsbilden bedöms komma att förändras i positiv riktning.

Kramfors resecentrum (nr 20)

Förslaget innebär en förlängning av järnvägens plattform i både nordlig och sydlig riktning. En förlängning norrut kan hjälpa till att knyta samman perrongen med Limstagatan som utgör ett huvudstråk mot centrum.

Gång- och cykelstråk Kungsgatan (nr 21), Kramfors södra entré (nr 22) och Kramfors norra entré (nr 23)

De gång- och cykelstråk som föreslås i den fördjupade översiktsplanen bedöms inte förändra stadsbilden i någon större grad och kommer, enligt den fördjupade översiktsplanen, att utredas i separat handling.

2.1.3 Fortsatt arbete

I den fördjupade översiktsplanen lyfts behovet av fortsatta studier av stads- och landskapsbildsfrågor i kommande planeringsskeden för samtliga markanvändningsförändringar som redovisas i planen.

2.2 Kulturmiljö

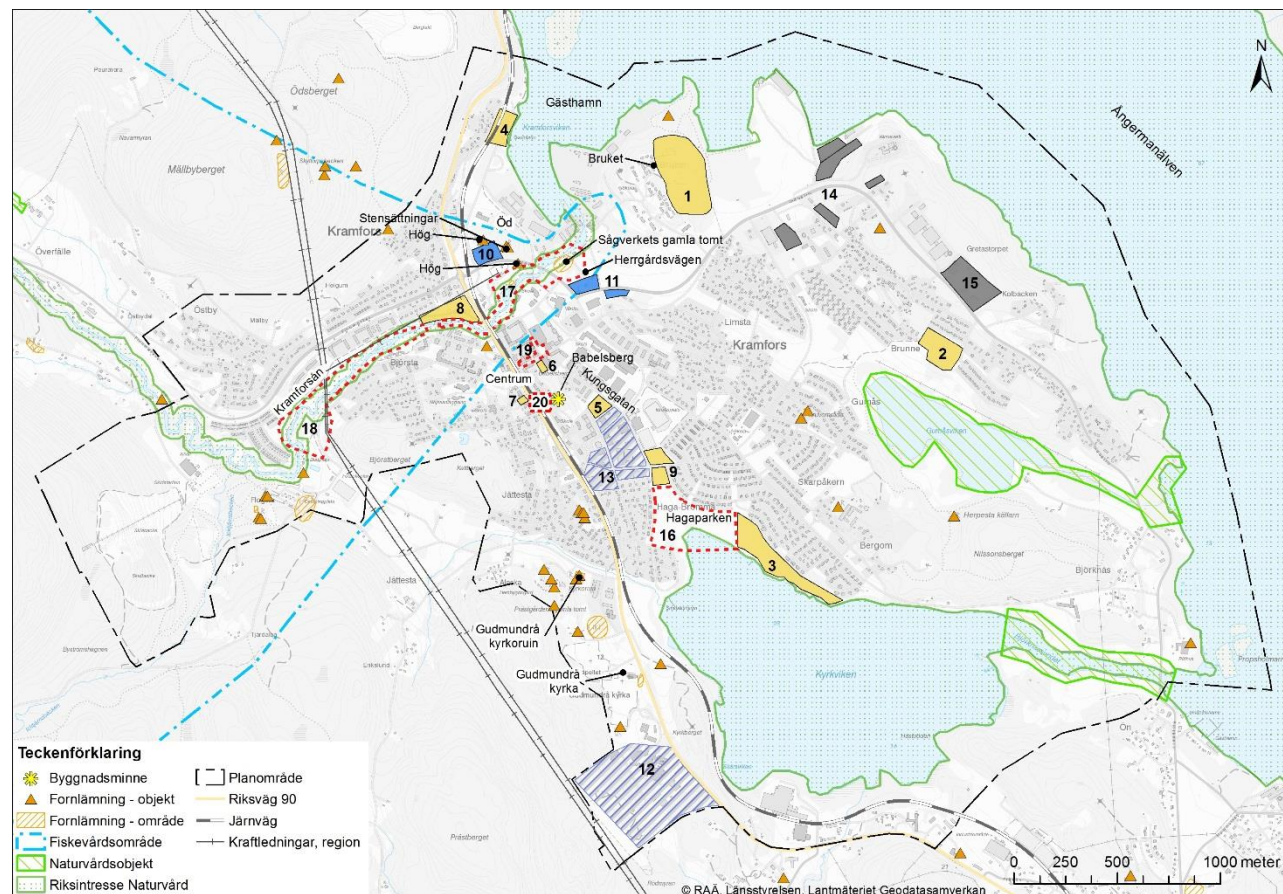
2.2.1 Förutsättningar

Befintliga kulturmiljövärden

Utpekade värdefulla kulturmiljöer redovisas på karta här intill (figur 4). Kramfors har ett strategiskt läge intill Ångermanälven och har varit bebott under tusentals år. Först var det kringströvande jägare som besökte platsen. Längre fram i tiden blev befolkningen bofast och försörjde sig framförallt av jordbruk och fiske. Under 1700-talet växte flera mindre järnbruk fram. År 1744 byggdes det första sågverket i Kramfors och ända sedan dess har sågindustrin varit viktig för staden. Närheten till älven gjorde att det tidigt var lätt att flotta timmer från platser längre inåt landet. Arbetet vid sågverket var hårt och många arbetare drack för mycket. För att minska befolkningens alkoholberoende bildades nykterhetsföreningar. Under 1800-talet anlade en av nykterhetsföreningarna, IOGT, samlingslokalen Babelsberg i Kramfors stad. Lokalen blev mycket uppskattad och idag utgör huset ett byggnadsminne. Under 1900-talet minskade antalet sågverk för att istället göra plats för massfabriker och pappersbruk (Länsstyrelsen Västernorrland, 2010).

Bostadsområde Bruket, etapp 2 (nr 1)

Bostadsområdet Bruket ligger på en kulle strax norr om Kramfors centrum och angränsar till den befintliga bruksbebyggelsen, som började byggas på 1860-talet för att skapa bostäder åt dem som arbetade inom sågindustrin. Bruksbostäderna är idag ombyggda men har fortfarande ett kulturhistoriskt värde. Det finns

Figur 4. Natur- och kulturmiljöer av utpekade värde. Källa: Länsstyrelsen Västernorrland, bearbetad av Sweco. På kartan visas även den fördjupade översiktsplanens områden för bostäder, bandel och industri.

tydliga lämningar bestående av minst sju husgrunder från tidigare arbetarbostäder i området.

Bostadsområde Bergom (nr 3)

Det aktuella området vid Bergom består idag av en öppen gräsyta och delvis mycket kuperad skogsmark. Området har långa siktlinjer över Kyrkviken mot Gudmundrå kyrka.

Handelsområde Södra Ådalsvägen (nr 10)

Området, som i den fördjupade översiktsplanen föreslås för handel, ligger vid Ringvägen-Kajvägen. Platsen är strategisk ur ett historiskt perspektiv då den utgörs av en kulle vid en vik i närheten av Ångermanälven, som tidigare bör ha varit synlig från vattnet. Strax norr om området finns en gravhög (RAÅ 4:1) som är en fast fornlämning. Graven är rund och cirka åtta meter i diameter. Delar av graven har blivit borttagen. I närområdet finns flera gravar varav två stensättningar i bra skick och ytterligare en gravhög som delvis är förstörd, intill Ringvägen.

Handelsområde Ringvägen – väg 755 (nr 11)

Det berörda området norr om väg 755 utgörs idag till stor del av en boulevard. I dess omedelbara närhet ligger tomten för det sågverk som Christofer Kramm grundade 1742. Idag finns bland annat en välbevarad herrgårdsbyggnad kvar på tomten. Christofer Kramm har gett namn åt Kramfors.

Industri Kramfors hamnområde (nr 14)

Intill det aktuella området ligger en gammal skola från 1914. Byggnaden används inte som skola idag och är

något nergången, men bidrar ändå till en intressant historia och atmosfär.

Kramforsån, del 1 (nr 17)

Vid Kramforsån finns kulturhistoriska lämningar från sågverkstiden. Här finns bland annat platsen för Christofer Kramms sågverk från 1742 och en välbevarad herrgårdsbyggnad med dess trädgård.

2.2.2 Konsekvenser av planförslaget

Allmänt

De områden i Kramfors som bedöms vara mest betydelsefulla för stadens historia är Gudmundrå kyrka med tillhörande park och kyrkoruin och sågverksmiljön inklusive Babelsberg och Bruket.

I den fördjupade översiktsplanen beskrivs vissa kulturmiljövärden inom planområdet, främst knutet till bebyggelse. Vidare sägs att kulturhistoriska värden skulle kunna lyftas fram tydligare, men inga sådana förslag ges i planen. Vissa områden som i den fördjupade översiktsplanen föreslås för bostäder eller handel berör värdefulla kulturmiljöer, vilket beskrivs nedan.

Bostadsområde Bruket, etapp 2 (nr 1)

Förslaget innebär att flera bostäder byggs väster om det befintliga bostadsområdet vid Bruket. En utvidgning av Bruket bedöms kunna ge nytt liv åt det kulturhistoriskt intressanta bostadsområdet som idag ligger lite ödsligt utanför staden. De nya byggnaderna bör ha ett liknande formspråk och färgsättning som det befintliga bostadsområdet. Det är även viktigt att det nya området får samma skala och en likartad bebyggelsestruktur. Om-

rådet bör kopplas samman bättre med resten av Kramfors för att öka dess attraktivitet. Skyddsstatusen på lämningarna från tidigare arbetarbostäder måste utredas, om de tillkommit före 1850 så ska de klassas som fornlämningar.

Bostadsområde Bergom (nr 3)

Ny bostadsbebyggelse vid Bergom ligger med långa utblickar över vattnet mot Gudmundrå kyrka, vilket är en kvalitet att bevaka i den kommande planeringen både för de boende och för allmänheten som ska kunna röra sig längs vattnet.

Handelsområde Södra Ådalsvägen (nr 10)

Förslaget innebär att ett nytt handelsområde anläggs vid Södra Ådalsvägen intill en kulle där det finns flera gravar från bronsåldern-järnåldern. Fornlämningar är skyddade enligt kulturmiljölagen. Hittills okända lämningar kan finnas i området och lämpligheten i att bebygga detta område behöver studeras vidare. Arkeologisk utredning bedöms erfordras inför en eventuell detaljplaneläggning.

Handelsområde Ringvägen – väg 755 (nr 11)

Den fördjupade översiktsplanens förslag skulle innebära intrång vid entrén till Christofer Kramms sågverksmiljö. Området ligger vid den allé som leder upp till herrgården och den tomt där sågverket stod. Handelsverksamhet på tomten kan innebära att sikten mot allén och herrgården skymms och att kulturmiljövärden blir svårare att uppleva. Handelsområdet innebär ett direkt intrång vid herrgårdens huvudentré och dess allé vilket försämrar möjligheten att uppleva platsen och

dess historia. Konsekvenserna för kulturmiljön i området behöver studeras vid en eventuell detaljplaneläggning, då området utgör en av grundpelarna för Kramfors historia.

Industri Kramfors hamnområde (nr 14)

Den fördjupade översiktsplanens förslag innebär att ett skogsområde som ligger intill tillfartsvägen till den gamla skolan från 1914 ersätts med ett industriområde. Det innebär inget fysiskt intrång i den gamla skolmiljön i sig, men upplevelsen av kulturmiljövärdena förändras. Om skogsridån intill den gamla skolan bibehålls kan påverkan eventuellt mildras.

Kramforsån, del 1 (nr 17)

Om kulturmiljön förstärks och integreras i stråket som sträcker sig längs med Kramforsån så ökar möjlighet för människor att uppleva kulturmiljön. Det finns ett stor värde i att framhäva en stads kulturhistoria för dess invånare och besökare eftersom det ger hemkänsla och identitet.

Gång- och cykelstråk Kramfors södra entré (nr 22)

Den fördjupade översiktsplanens förslag på gång- och cykelstråk, som sträcker sig förbi kyrkan och kyrkoruinen, kan hjälpa till att förmedla stadens historia.

*Allén upp mot herrgården vid Handelsområde Ringvägen - väg 755 (nr 11).
Foto: Maria Wiip, Sweco.*

2.2.3 Fortsatt arbete

I den fördjupade översiktsplanen anges flera förslag till hur hänsyn ska tas i kommande planeringsskeden när det gäller kulturmiljövärdena i planens redovisade nya bostads-, handels- och industriområden.

2.3 Naturmiljö

2.3.1 Förutsättningar

Befintliga naturvärden

Utpekade värdefulla naturmiljöer inom planområdet redovisas på karta i figur 4 (sidan 16). Riksintresset Ångermanälven beskrivs närmare i avsnitt 3.1

Riksintressen. I övrigt finns två områden med utpekade naturvärden inom planområdet: Gumåsviken och Björknässundet, naturvärdesobjekt utpekade av Länsstyrelsen. Båda objekten har klassats med mycket högt naturvärde (klass 2).

I miljöbalken 7 kap. 11 § och i förordning (1998:1252) om områdesskydd finns bestämmelser om biotop-skyddsområden, som innebär att vissa biotoper har ett generellt skydd. Det gäller bland annat alléer. Den fördjupade översiktsplanens förändringsförslag berör en allé, se nedan under Handelsområde Ringvägen – Väg 755 (nr 11).

Flera av planförslagets områden för boende, handel och industri omfattar naturmark. I den fördjupade översiktsplanen redovisas dessutom Hagaparken och ett stråk längs Kramforsån som s.k. prioriterade delområden, med skisser till utvecklingsförslag. Nedan redovisas den befintliga naturmiljön inom dessa områden.

Strandskydd

Vid hav, sjöar och vattendrag gäller generellt strandskydd enligt 7 kap. 14 § miljöbalken. Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt vattenstånd. Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allmänrättslig tillgång till strandområden samt bevara goda livsvillkor för djur och växtlivet på land och i vatten. För att kunna bygga inom strandskyddsområde krävs att strandskyddet hävs i detaljplan eller att dispens ges från strandskyddet. I redovisningen nedan har särskilt kommenterats vilka förändringsområden som är strandnära.

Bostadsområde Bruket (nr 1)

Området utgörs av ett naturområde på en mindre höjd med blandad skog, mycket öppen mark, delvis igenväxt av hallonbuskar. Syren växer kvar sedan bostad troligen funnits på platsen. Planförslaget förslår en utökning av befintligt intilliggande bostadsområde.

Bostadsområde Brunne (nr 2)

Området utgörs av naturmark mellan två befintliga bostadsområden. Se foton här intill. Området ner mot Gumåsviken utgörs av hagar som betas av hästar. På vardera sida om gångvägen utgörs naturmarken av gallrad lövskog, träden utgörs främst av al och asp samt sälgsly. Storvuxen tallskog med inslag av björk växer i slänten ned mot vattnet. Större hackspett observerades vid fältbesöket som gjordes 2015-06-02. I markzon växer bland annat nyponros, liljekonvalj, gräsväxter samt hallonbuskar. Planförslaget föreslår bostadsområde mellan idag befintliga bostadsområden.

Ovan gång- och cykelvägen mellan de två befintliga bostadsområdena i Brunne, bild tagen i sydöstlig riktning. Nedan skogen söder om gång- och cykelvägen på fotot intill. Foto: Linn Glad, Sweco.

Bostadsområde Bergom (nr 3)

Mellan befintligt bostadsområde och Kyrkviken, sydost om Hagaparken, föreslås ett område för bostäder. Större delen av detta område ligger inom strandskyddsområdet för Kyrkviken. Det består delvis av ängsmark samt i öster av en skogbevuxen höjd. Se vidare nedan under förutsättningar för Hagaparken (nr 15).

Bostadsområde Öd (nr 4)

I den fördjupade översiktsplanen anges ett bostadsområde vid småbåtshamnen, inom strandskyddsområdet för Ångermanälven. Förutom mark för själva hamnen är ett skogsområde med tät lövskog beläget mellan järnvägen och vägen som leder ner till småbåtshamnen.

Bostäder Kungsgatan - Drottninggatan (nr 5), Limstagan (nr 6), Järnvägsgatan (nr 7)

Ingen naturmiljö finns inom dessa områden, som är detaljplanelagda.

Bostäder Kramforsån (nr 8)

Planförslaget föreslår bostadsområde som löper längs med Järnvägsgatan och en bit in i befintlig park längs Kramforsån. Parken består av kortklippta gräsytor och en blandning av stora och nyplanterade träd. Området utgör ett viktigt sammanhängande grönstråk längs Kramforsån, inom strandskyddsområdet. Strandzonen har delvis avsaknad av träd och buskage och klippta gräsytor löper ofta ner till ån.

Bostäder Kramfors IP – Hagaparken (nr 9)

Området utgörs av gräsmark med enstaka träd och ligger i norra delen av Hagaparken.

Handelsområde Södra Ådalsvägen (nr 10)

Klippt gräsyta från vägen, vid slutningen övergår miljön till en skogsbeklädd kulle. Området utgör idag ett sammanhängande grönstråk i form av öppen grön yta samt skogsområden ner till mynningen av Kramforsån, och avgränsas i norr av industrimark och i söder av vägarna Ringvägen och Kajvägen. Sydöstra delen omfattas av strandskydd för Kramforsån.

Handelsområde Ringvägen – väg 755 (nr 11)

Det västra föreslagna området för handel, på norra sidan av Industrivägen, utgörs av en yta mellan väg och parkliknande miljö vid herrgården, ytan upptas i dag delvis av en boulebana. En björkallé (omfattas av biotopskydd) i parklandskap leder in till herrgården.

Det östra området är beläget söder om Industrivägen och utgörs av ett sluttande naturområde med berg i dagen och delvis gallrad skog.

Handel- och industriområde Vallen (nr 12)

Området är delvis i dag etablerat av handel och industri. Omkringliggande mark utgörs av naturmark, delvis skogsbeklädd.

Centralt handelsområde (nr 13)

Området utgörs av befintlig industri/handel (måleri, byggvaruhus, däckverkstad m.m.). Ingen naturmiljö finns inom området.

Industri Kramfors hamnområde (nr 14)

Område 14 består av fem delar. Norr om Industrivägen ligger tre delområden, varav det övre består av asfalterad yta. Den växtlighet som finns utgörs av ungskog bestående av björk. Timmerupplag finns på den öppna ytan. Denna del ligger inom 100 meter från Ångermanälven, är redan påverkad och har även tidigare använts till industrimark. Att området är detaljplanelagt kan innebära att strandskyddet är hävt i detaljplan. Det nedre området utgörs av ett orört sluttande naturområde beläget mellan två vägar. Här finns stora popplar i sällskap med björk, åldern på träden är varierande. Öster om dessa två delområden ligger ytterligare ett litet område som utgörs av skogsmark.

Söder om Industrivägen ligger två områden som består av gallrad skog av al och björk. En matta av kirskål och brännässlor utgör markväxtligheten. Det ena av dessa delområden bildar en skogsridå mellan verksamheten väster om bostäderna och den gamla skolan.

Industri Brunneplatån (nr 15)

Området består av friliggande bostadshus med trädgårdar. I sydöstra delen övergår tomtmark till äng/öppen mark. Vid vändplatsen vid IOGT-lokalen består skogen av gallrad tall.

Skogsområde i södra delen av område 14. Vägen som skimtar i nedre högra hörnet på fotot leder till bostadsområdet intill skogsområdet. Foto: Linn Glad, Sweco.

Hagaparken (nr 16)

Kyrkviken är en delsjö på cirka 130 hektar som står i förbindelse med Ångermanälven. Vattenområdet har ett troligt bestånd av abborre, gädda och mört. Grunda vegetationsrika miljöer är vanligtvis viktiga som lek- och uppväxtområden för flera fiskarter och karaktäriseras ofta av hög artdiversitet. Flertalet fiskar är också beroende av grunda miljöer, särskilt under lek- och uppväxtperioden. Gädda leker ofta på översvämmade strandängar, en miljö som är skyddad från vågpåverkan, näringsrik med gott om lämpliga byten och som samtidigt värms upp tidigt på våren så att gäddans yngel kan kläckas före sina bytesfiskar. Yngel och årsungar av ett flertal vitfiskar som mört, samt abborre söker också skydd i vegetationen i det strandnära området.

Strandmiljön kring norra delarna av Kyrkviken utgörs av vass. Flertalet mindre diken/bäckar mynnar i viken. Diken/vattendrag är kulverterade genom parken. Strandmiljön övergår till sly av sälg och hallon, rönn och hägg. Större träd i form av björk och al finns också i denna zon, innan miljön övergår till kortklippt gräs och solitärträd inne i parken. I östra delen av parken finns även rosor ner mot strandlinjen och fläder. Växterna i marknivå utgörs av främst brännässlor, hundkex och midsommarblomster.

I östra delen över går parkens kortklippta gräs till mer ängsmark, med arter som bland annat timotej, maskros, midsommarblomster, hundkex, humleblomster.

I den fördjupade översiktsplanen redovisas förändringsförslag, såsom anläggandet av en strand, badbryggor, parkering, gallring av befintlig björkridå mellan befintlig park och vattnet samt ett trädäck som löper längs strandlinjen. De flesta åtgärderna sker inom strandskyddsområdet för Kyrkviken.

Ovan gångstråk i sydvästra delen av Hagaparken. Nedan Kyrkviken, fotot taget i östlig riktning. Foto: Linn Glad, Sweco.

Kramforsån del 1 (nr 17) och del 2 (nr 18)

Kramforsån utgör riksintresse för naturvård och har ett medelflöde på 1,6 m³/s. Se karta i avsnitt 2.2 *Kulturmiljö*, figur 4, samt beskrivning i avsnitt 3.1 *Riksintressen*. Inga uppgifter om elfiske finns registrerade. Kramforsån omfattas av miljö kvalitetsnormer för vatten, se avsnitt 3.2 *Miljö kvalitetsnormer*.

I ån förekommer utsättning av öring och enligt fiskerkonsulent på Länsstyrelsen finns eventuellt även flodpärlmussla (*Margaritifera margaritifera*) i ån. Längs åsträckan finns tre fisktrappor som, i syfte att underlätta fiskens uppströmsvandringar, under förra året har börjat modifieras. Länsstyrelsen har för avsikt att göra en åtgärdsplan inför flottledsätteställning år 2015, samt genomföra elfisken.

Kramforsån utgör också fiskevårdsområde, se karta, figur 4. Fiskevårdsområdet förvaltas av SFF Stenbiten som är en ideell sammanslutning bestående av Kramforsåns fiskevårdsförening och Sportfiskeföreningen Stenbiten.

Området kring nedre delen av Kramforsån (område nr 17) består i dag av parkliknande landskap, med Hälsans stig som löper längs ån. Ett flertal större träd och buskage finns längs ån. På vissa ställen växer tät sly. På flertalet platser finns broar över vattendraget. I nedre delen av ån finns en fiskvandringstrappa.

I den fördjupade översiktsplanen redovisas förslags-skisser med gallring mot vattnet, ny gångbro, skött naturmark, blommande växtöar m.m. Dessa förändringsåtgärder vidtas inom strandskyddsområdet.

I närheten till Kramforsån i den östra delen (område nr 18) växer mer sly och buskage. Gångvägar finns en bit upp från ån, befintliga broar finns i övre samt nedre delen av området.

I den fördjupade översiktsplanen redovisas förslags-skisser med ny gångväg längs åns västra del samt ny bro i mitten av området.

Kramforsån. Till höger i bild Järnväggsgatan. Foto: Linn Glad, Sweco.

2.3.2 Konsekvenser av planförslaget

Allmänt

I den fördjupade översiktsplanen beskrivs grönstrukturen inom planområdet, dock utan att de utpekade värdefulla naturmiljöerna (riksintresset Ångermanälven samt naturvårdsobjekten Gumåsviken och Björknäsundet) redovisas särskilt. Rekommendationer anges i syfte att utveckla och stärka grönområden och parker. Hagaparken och ett stråk längs Kramforsån redovisas som s.k. prioriterade delområden, med skisser till utvecklingsförslag.

Den fördjupade översiktsplanens föreslagna områden för bostäder, handel eller industri tar i flera fall naturmark i anspråk. Se redovisning nedan för respektive område. Några av dessa områden angränsar till riksintresset Ångermanälven, se även avsnitt 3.1. *Riksintressen*. Naturvårdsobjekten Gumåsviken och Björknäsundet berörs inte av förändringsförslagen i den fördjupade översiktsplanen.

Konsekvenserna av att naturmark tas i anspråk är att livsmiljöer för djur och växter förändras eller försvinner. Miljökonsekvenserna kommer att beskrivas i kommande planeringsskeden, t.ex. vid detaljplanläggning, tillståndsansökan/anmälan enligt miljöbalken etc. Den fördjupade översiktsplanens föreslagna bostadsområden påverkar främst obebyggd miljö, både ängsmark och skogsmark. I detta översiktliga planskede är konsekvenserna svåra att bedöma, då inga naturinventeringar är genomförda. Inte heller för de föreslagna handelsområdena kan någon mer detaljerad konsekvensbeskrivning genomföras förrän områdena detaljplane-

läggs. Vid föreslaget handelsområde Ringvägen/väg 755 (nr 11) påverkas en allé, som omfattas av biotopskydd enligt miljöbalken.

De föreslagna industriområdena är redan ianspråkta och medför i princip inga nya ingrepp i naturmiljön. Industriområden nära vatten innebär risk för utsläpp av föroreningar från framtida verksamhet, vilket beaktas i kommande tillståndsprövningar om nya verksamheter blir aktuella.

Sammantaget är risken för negativa konsekvenser störst när det gäller de utvecklingsåtgärder som den fördjupade översiktsplanen föreslår i Hagaparken samt längs Kramforsån. Förändringar längs strandkanterna kan påverka djur- och växtliv negativt. Närmiljön har stor påverkan på livsbetingelserna i vattendrag. Exempelvis kan avverkning av sly längs strandkanter påverka fiskbestånd negativt då det fungerar som skydd, skydd mot solinstrålning och kan leda till ökad vattentemperatur. Vid eventuell muddring och anläggande av bryggor kan grumling i vattenområdet uppstå, vilket kan påverka växt- och djurliv negativt. En ökad båttrafik vid Hagaparken kan påverka miljön fysiskt, kemiskt och genom visuell störning samt störning från ljud. Hur stor denna påverkan blir går inte att fastslå i dagsläget.

Bostadsområde Bruket (nr 1)

I den fördjupade översiktsplanen redovisas en utökning av det befintliga bostadsområdet. Naturmark i form av delvis öppna ängsliknande marktyper skulle tas i anspråk, vilket inte bedöms främja effektiv markanvändning och hushållning med resurser som är kopplad till den förtätning i staden som planförslaget innebär. Vilka arter som växer här är inte studerat i detalj varför konsekvenserna är svårbedömda.

Bostadsområde Brunne (nr 2)

Befintligt skogsområde med flera äldre träd skulle enligt planförslaget ersättas med bostadsområde. Området är detaljplanelagt för bostäder.

Bostadsområde Bergom (nr 3)

Ängsmark och eventuellt en del av parkområdet tas i anspråk för att ersättas av bostadsområde. Livsmiljön kan påverkas för arter som trivs i denna typ av miljö, som inte är vanlig i en stad.

Bostadsområde Öd (nr 4)

I den fördjupade översiktsplanen redovisas bostäder i detta område. Strandskyddsområdet för Ångermanälven berörs, så det behöver säkras vid detaljplaneläggning att strandskyddets syften inte motverkas för rörligt friluftsliv samt för växt- och djurlivets möjligheter. Idag är området öppet för allmänheten att ströva i.

Bostäder Limstagan (nr 6)

Området består i dag av gräsyta samt något träd som med den fördjupade översiktsplanens förslag ersätts av ny bebyggelse.

Bostäder, handel och kontor, Kramforsån (nr 8)

Bostäder föreslås i det som i dag är parkmiljö/grönytor i anslutning till Kramforsån. Risk finns att strandskyddets syften motverkas genom att tillåta bostäder här, då området i dag utgörs av en grön miljö som är öppen för allmänheten att ströva i. Kramforsån är redan i dag starkt påverkad längs kantzoner, och byggnationer i detta område skulle förminska den gröna korridoren. Närmare konsekvensbedömning behöver göras vid detaljplaneläggning, varvid strandskyddets syften särskilt behöver beaktas.

Handelsområde, Södra Ådalsvägen (nr 10)

Området föreslås bli handelsområde. Konsekvenserna för naturmiljön beror på hur detaljplanen utformas. Ingen värdefull natur tas i anspråk med förslaget, om skogsområdet sparas i nordost. Områdets sydöstra del ligger inom strandskyddsområdet för Kramforsån, vilket behöver beaktas vid detaljplaneläggning så att strandskyddets syften inte motverkas.

Handelsområde Ringvägen – väg 755 (nr 11)

Område nr 11 utgörs av två delar som i den fördjupade översiktsplanen anges för handel. Vilken typ av handel som etableras här avgör påverkan på området. Inom det västra delområdet finns en allé, som omfattas av biotopskydd enligt miljöbalken 7 kap. 11 § och utgör ett viktigt inslag i det öppna omkringliggande land-

skapet. Det östra delområdet består av naturmark i kuperad terräng, där etablering av handelsområde kan innebära stark påverkan.

Handels- och industriområde Vallen (nr 12)

Utökning av befintligt handels-/industriområde tar naturmark i anspråk. Då naturvärdena ej är kända i detta område kan ingen detaljerad konsekvensbedömning av planförslaget göras.

Industri Kramfors hamnområde (nr 14)

I den fördjupade översiktsplanen redovisas området som industri. Det ligger till del inom 100 meter från Ångermanälven, men är detaljplanlagt, vilket kan innebära att strandskyddet är hävt i detaljplan. Detta har inte utretts inom ramen för den fördjupade översiktsplanen, men behöver beaktas i kommande planeringsskeden. Om ny detaljplan ska upprättas återinträder strandskyddet. Övre delen av området är redan påverkat och har även tidigare använts som industrimark. Närheten till älven innebär dock en risk för utsläpp av föroreningar från framtida verksamhet.

Industri Brunneplatån (nr 15)

De eventuella naturvärdena i detta område utgörs av ängsmarken mellan de befintliga bostäderna. Området är detaljplanlagt för industri.

Hagaparken (nr 16)

I parken föreslås flera åtgärder som tar naturmark i anspråk. Befintlig skog gallras, vilket den antagligen görs i dag med jämna mellanrum, av slyskogen att

döma. En sandstrand anläggs där det i dag växer vass och olika sorters mindre träd.

Det är i dagsläget svårt att i detalj bedöma vilka konsekvenser de förändringar som planförslaget redovisar runt Kyrkviken kan få på flora och fauna i vattnet. Den största påverkan bedöms kunna uppstå i samband med eventuell muddring. Dessa åtgärder medför att den naturliga bottenstrukturen tas bort och att grumling uppstår, vilket är negativt för vattenlevande organismer.

Anläggandet av trädäck samt bryggor (beroende på vilken teknik som väljs för genomförandet) kan leda till tillfällig grumling i vattenområdet vid anläggandet. Byggnation av bryggor kan också ge vissa effekter med minskad vattencirkulation och ökad beskuggning av botten. Konstruktionerna skapar dock samtidigt nya miljöer som kan attrahera växter och djur.

De övergripande effekterna av byggande inom grunda mjukbottenområden kan sammanfattas enligt följande: 1) I skyddade områden med redan begränsat vattenutbyte kan en bryggkonstruktion leda till ökad sedimentation, ökad syreförbrukning och syrebrist med försämrad livsmiljö för vattenorganismer. 2) Konstruktioner som skuggar botten kan leda till en minskad produktion av växter och alger, där dock pålade bryggor som vanligen ligger en bit ovanför vattenytan medför mindre påverkan än flytbryggor som ligger i vattnet.

Generellt noteras att en ökad båttrafik kan påverka miljön dels rent fysiskt (genom hamnanläggningar, ankring, svall), dels genom kemisk belastning (giftiga

ämnen, olja, näringsämnen) och även av visuell störning och störning från ljud. I sammanhanget konstateras att man vet ganska lite om effekterna av ljudstörning på de flesta akvatiska organismer, det finns dock studier som visar att fiskar, fåglar och marina däggdjur kan vara känsliga för ljudstörning. Hur stor den negativa effekten av ljud orsakade av båttrafik eller båtarnas övriga påverkan på akvatiskt liv i Kyrkviken går dock i nuläget inte att fastslå.

Planerade arbeten kan innebära att fisk och yngel temporärt flyr från området då arbeten pågår. Flora och annan fauna kan också påverkas negativt genom att sediment rörs upp och ger en ökad grumlighet i vattnet. Långsiktiga konsekvenser kan vara att bryggor innebär en minskad vattencirkulation och en permanent skuggning av botten. Bedömningen av olika biotopers känslighet för olika modifieringar beror i hög grad på hur viktiga miljöerna är för olika arter.

Till vänster: vattendrag i södra delen av Hagaparken, till höger vattendraget som går kulverterat i sydvästra delen av Hagaparken. Foto: Linn Glad, Sweco.

Kramforsån, del 1 (nr 17) och del 2 (nr 18)

Närmiljön (landområdet inom 30 meter från strandkanten) har stor påverkan på livsbetingelserna i vattendraget. En varierad och naturlig kantzon är en förutsättning för god ekologisk status. Bredden på kantzonen kan variera, i små vattendrag ska den vara minst 15 meter bred och i stora vattendrag åtminstone 20 meter bred.

De förslag till förändringar kring Kramforsån som redovisas i skissform i den fördjupade översiktsplanen innebär bl.a. anläggande av ”blommande vattenöar” och gallring mot vattnet, i syfte att exponera närmiljön. Exakt vad som avses med blommande vattenöar är oklart, varför tänkbara effekter av detta på fisk inte i nuläget går att bedöma.

Generellt bör en ekologiskt funktionell skyddszon längs ett vattendrag vara: A) flerskiktad (träd, buskar, örter), B) trädslagsblandad (löv- och barrträd), C) olikåldrad (både unga och gamla träd) och D) rik på döende och döda träd. Avverkning runt ett vattendrag kan påverka t.ex. öringbestånd negativt. Detta kan sammanfattas i följande punkter: 1) minskat skydd från träd med grenar som hänger över vattnet, 2) ökad solinstrålning vilket kan leda till ökad primärproduktion som i sin tur kan leda till en ökning av vattenväxter, vilket kan gynna gädda och därmed leda till en ökad predation, 3) en ökad vattentemperatur vilket kan ge effekter på fiskens tillväxtmönster, samt 4) mindre tillförsel av organiskt material vilket kan leda till förändringar i bottenfaunasamhället och därmed påverka fiskens födobas. Exakt hur lång sträcka längs Kramforsån som i nuläget har

beskuggade partier är inte känt. Denna andel bör dock för fiskens bästa inte minskas alltför mycket. Eventuellt kan en minskad skuggning vara ogynnsam även för fisklek. Huruvida lekområden för öring förekommer på den berörda sträckan är dock inte känt.

Generellt bör hänsyn tas så att fiskvandringen i Kramforsån kan fortgå vid förändringar av parkmiljön. Det finns ett antal goda exempel på fiskvandningsrutter som anpassats till parkmiljöer.

Anläggande av bro kan beroende på vald teknik orsaka grumling under anläggningskedet.

Resecentrum (nr 20)

Förslaget med förlängd perrong påverkar inga naturområden. Aktuell markanvändning är järnväg och gaturum.

2.3.3 Fortsatt arbete

I den fördjupade översiktsplanen anges flera förslag till hur hänsyn ska tas i kommande planeringsskeden när det gäller naturmiljövärden, strandskydd etc. i planens redovisade nya bostads- handels- och industriområden.

2.4 Buller, trafik och tillgänglighet

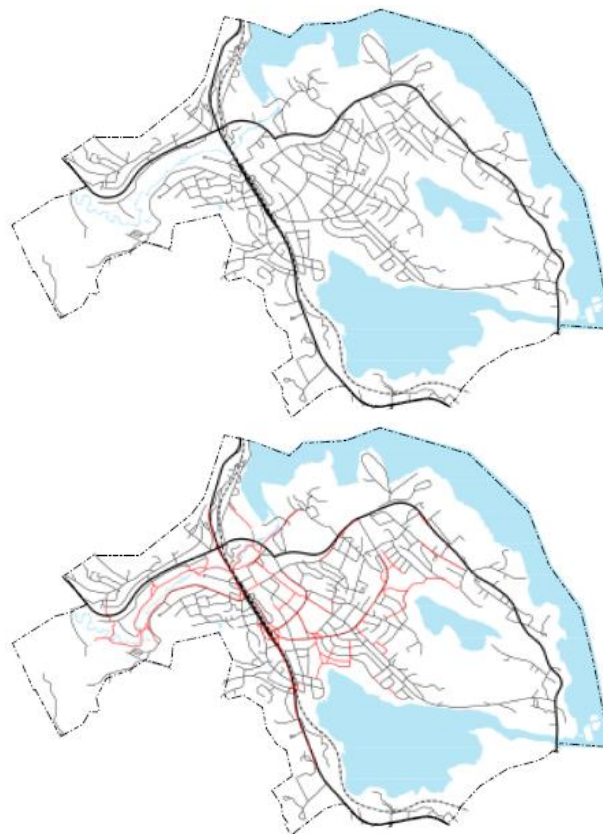
2.4.1 Förutsättningar

Trafik

Kramfors tätort är en liten stad med relativt goda kommunikationer i förhållande till antal resenärer. Bilen utgör det huvudsakliga färdmedlet.

Trafiken möjliggörs främst i nord-sydlig riktning genom den centrala och nyinvidga järnvägen, Ådalsbanan, med tillhörande nytt resecentrum samt riksväg 90 som passerar genom tätorten (både Ådalsbanan och vägen är riksintressen). I öst-västlig riktning löper Finnmarksvägen (väg 767 i västlig riktning) samt Ringvägen (väg 755 i östlig riktning). Boende längs dessa stråk påverkas negativt av buller, vilket kan komma att påverka kommande etableringar avseende buller.

För flyget är Höga Kusten Airport belägen i närhet till staden vilket utgör riksintresse som kan beröra kommande etableringar med avseende på höjd och buller. Närmsta hamn, Lugnviks hamn, är belägen ca 18 km från Kramfors tätort och används främst av SCA som utskeppningshamn för träråvaror. Utöver statliga allmänna vägar finns det ett väl utbyggt kommunalt vägnät och ett gång- och cykelvägnät främst i öst-västlig riktning.

Figur 5. Övan Kramfors stads gatustruktur för bilar. Nedan Kramfors stads gatustruktur inkluderande gång- och cykelvägar. Källa: FÖP Kramfors stad.

Trafikvolymerna för riksväg 90 genom Kramfors tätort bedöms till ca 5 000 årsdygnstrafikvolym varav 11 % är tung trafik vilket med hänsyn till rådande vägutformning inte torde utgöra några kapacitetsproblem. Trafikverket har förbättrat och byggt om järnvägsspåret, byggt gång- och cykelportar under riksväg 90 och järnvägen samt en vägbro över vägen och järnvägen. Tre områden har omfattats av åtgärder i Kramfors:

- Resecentrum med nya spår, nytt stationshus, ny bussgodisbyggnad, buss-, taxi- och bilangörelse
- Gång- och cykelportar mellan Nätgatan och Bäckgatan i söder
- Cirkulationsplats i Öd

Ombyggnationerna och förbättringarna för järnvägen genom Kramfors är klara.

Buller

Buller är oönskat ljud som påverkar hälsa och livskvalitet. Buller påverkar oss på olika sätt och har stor påverkan på vår hälsa och påverkar vår möjlighet till en god livskvalitet. Buller kan ha både tillfällig och permanent påverkan på människans fysiologiska funktioner. Andra negativa effekter kan vara att det blir svårt att uppfatta tal, och svårt att vila och sova. Sömnstörningar är en av de allvarligaste effekterna av samhällsbuller. Ostörd sömn är en förutsättning för att människan ska fungera bra både fysiologiskt och mentalt. Den maximala ljudnivån och antalet ljudhändelser har en avgörande betydelse för uppkomsten av sömnstörningar. Andra negativa effekter är stress och försämrade koncentrations- och inlärningsförmåga.

Riktvärden för buller

Den 1 juni 2015 trädde Förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader i kraft. I den finns nya riktvärden för trafikbuller vid bostäder. Se tabell nedan. Om ljudnivåerna som presenteras överskrider finns riktlinjer i förordningen för hur detta bör hantearas.

Utrymme	Högsta trafikbullernivå dB(A)	
	Ekvivalentnivå	Maximalnivå
Vid en bostadsbyggnads fasad >35 kvm	55 dBA	
Vid en bostadsbyggnads fasad <35 kvm	60 dBA	
Uteplats	50 dBA	70 dBA

Tabell 3. Riktvärden för buller från spårtrafik och vägar.

Luftföroreningar

Generellt är kvaliteten på utomhusluften i Kramfors kommun god. I den kommuntäckande översiktsplanen konstateras att inga miljö kvalitetsnormer för luft överskrider inom kommunen. Se även avsnitt 2.3 *Miljö kvalitetsnormer*.

Kramfors ingår i länets samverkan för luftövervakning. Regelbundna mätningar av luftkvaliteten görs i Kramfors centrum (gaturum). Mätningarna vintern 2014/2015 visade på låga nivåer av svaveldioxid, kvävedioxid, flyktiga organiska ämnen (VOC) och partiklar (PM10). Beträffande bensen bedömer kommunen att nivån vintertid tangerar miljö kvalitetsmålet, men ligger under miljö kvalitetsnormen.

En möjlig felkälla, enligt kommunens bedömning, är att otillåten tomgångskörning förekommer nära mät-punkten.

På våren, efter snösmältning, kan halterna av partiklar under några veckor ligga högt, på grund av upp-virvlande damm i samband med gatusopning.

Under år 2013 mätte kommunen kvävedioxidhalten på följande platser: rondellen Ringvägen/Stationsgatan, riksväg 90 i Bollstabruk, Stationsgatan 9 i Kramfors samt vid Docksta friskola. Halterna låg under nedre utvärderingströskeln.

Planerade infrastrukturinvesteringar

Trafikverket har i dagsläget inga större investeringar planerade som berör den fördjupade översiktsplanen för Kramfors stad, varken för väg, järnväg eller flyg.

Vid järnvägsstationen planeras att befintlig plattform förlängs i norr och i söder för att skapa ett ytterligare tågläge (område 20 i den fördjupade översiktsplanen). En kryssväxel tillåter två persontåg att köra in på stationen samtidigt. Detta möjliggör enligt planförslaget att resandebytten och tågmöten kan ske samtidigt på stationen.

2.4.2 Konsekvenser av planförslaget

Allmänt

Sammantaget bedöms planförslaget få positiva konsekvenser vad gäller trafik och tillgänglighet, men negativa konsekvenser från bullersynpunkt.

De positiva effekterna uppkommer främst av att förslagen till områden för bostäder, handel och industri ligger i anslutning till befintligt vägnät, som inte har kapacitetsproblem, samt möjliggör mer miljövänliga transporter. Exempelvis möjliggörs ett mer miljövänligt pendlande från bostad via gång eller cykel till järnväg vidare till andra arbetsorter. Nyetablerade områden som ligger utanför bullerstört område från riksväg 90 och Ådalsbanan bedöms få en bra boendemiljö med avseende på buller.

Negativa effekter uppkommer främst för de områden som planeras placeras utanför centrum, vilket skapar mer transporter, samt de områden som föreslås nära riksväg 90 och Ådalsbanan, där störningar för boende med avseende på buller och trafiksäkerhet riskeras.

Att de planerade utbyggnadsområdena skulle orsaka så stora trafikökningar att luftkvaliteten påverkas bedöms inte som troligt, men kommer att kunna följas upp genom de mätningar av luftkvaliteten som görs i centrum. Eventuella nya industrier kräver tillståndsprövning, varvid påverkan på luftkvaliteten kommer att beaktas.

Nedan redovisas konsekvenser av föreslagen markanvändning vad gäller trafikförsörjningen för vart och ett av de områden som redovisas på den fördjupade översiktsplanens plankarta.

Bostadsområde Bruket etapp 2 (nr 1)

Här föreslår den fördjupade översiktsplanen utbyggnad av cirka 80 bostäder i flerbostadshus, vilket ställer krav på infrastrukturen. Utbyggnaden kommer att ge upphov till mer biltrafik till och från centrum, vilket kommer att påverka bullersituationen främst för boende utmed bullerutsatta vägavsnitt. Möjliga tillfartsvägar är att nyttja Industrivägen via ny anslutning, alternativt Kontorsvägen och Herrgårdsvägen vilket troligen kräver upprustning. Gång- och cykelvägar finns idag till områdets västra del i anknäring till befintlig bebyggelse. Kollektivtrafik saknas i området, vilket gör att ökad möjlighet till boende förutsätter att bil alternativt gång- och cykeltrafik används. Den strategiska inriktningen i planförslaget är att förtäta staden för att minska bilberoendet, men också för en effektivare markanvändning och hushållning med resurser. Bostadsområdets utökning bedöms motverka dessa strategier om inte kollektivtrafik utökas till området.

Bostadsområde Brunne (nr 2)

Befintligt bostadsområde där ytterligare småhus planeras, vilket kan ge upphov till ökad biltrafik till och från centrum. Detta kan komma att beröra boende utmed bullerutsatta vägavsnitt. Kompletteringar av befintliga bostadsområden brukar innebära endast mindre behov av nya trafikplaneringar. Området har nåbara gång- och cykelvägar idag.

Området omfattas av detaljplan nummer 88 där markområdet är planerat för bostäder. Bullersituationen bör utredas vidare inom ramen för detaljplanen.

Bostadsområde Bergom (nr 3)

Område mellan befintligt bostadsområde och Kyrkviken. Här planeras bostäder, vilket kan ge upphov till ökad biltrafik till och från centrum. Detta kan påverka bullersituationen främst för boende utmed bullerutsatta vägavsnitt. Kompletteringar av befintliga bostadsområden brukar innebära endast mindre behov av nya trafikplaneringar. Området har nåbara gång- och cykelvägar idag.

Bostadsområde Öd (nr 4)

Område öster om riksväg 90 och Ådalsbanan i direkt anslutning till Ångermanälven. Här planeras det för bostäder. Området påverkas av trafikbuller på grund av sin närhet till Ådalsbanan och riksväg 90. Den bullerkartläggning som är gjord inom ramen för Ådalsbananprojektet, visar att området är kraftigt bullerstört. Det finns risk för att Naturvårdsverkets riktvärden för buller från spårtrafik och vägar inte kommer att kunna uppfyllas för alla de planerade bostäderna.

Bostäder Kungsgatan – Drottninggatan (nr 5)

Centralt liggande kvarter där det planeras för utbyggnad av flerbostadshus. Området har stora fördelar med avseende på minskning av trafikarbetet. Utmaningar finns dock vid en hög exploateringsgrad, med avseende på parkeringsytor. Även trafiksäkerhetsaspekterna bör studeras närmare.

Området ligger en bit ifrån riksväg 90 och Ådalsbanan och bedöms utifrån den bullerkartläggning som är gjord inom ramen för Ådalsbananprojektet inte påverkas av buller från den trafiken. Däremot angränsar bostadsområdet till ett planerat handelsområde, vilket riskerar att öka biltrafiken till och från området, som kan påverka bullersituationen.

Bostäder Limstagatan (nr 6)

Området omfattas av detaljplan nummer 113 där markområdet är planerat för bostäder med handel i gatuplan. Området har stora fördelar med avseende på minskning av trafikarbetet. Utmaningar finns dock vid en hög etableringsgrad med avseende på parkeringsytor. Även trafiksäkerhetsaspekterna bör studeras närmare.

Den planerade handeln riskerar att öka biltrafiken till och från området, vilket kan påverka bullersituationen. Området ligger en bit ifrån riksväg 90 och Ådalsbanan och bedöms utifrån den bullerkartläggning som är gjord inom ramen för Ådalsbananprojektet påverkas måttligt av buller från den trafiken. Bullersituationen samt vibrationsstörningar bör utredas vidare inom ramen för detaljplanen.

Bostäder Järnvägsgatan (nr 7)

Här föreslår den fördjupade översiktsplanen bostäder av flerbostadskaraktär. Området är detaljplanlagt för handel och bostäder. Föreslagna bostadsetableringar på västra sidan om centrum, riksväg 90 och Ådalsbanan kan verka barriärdämpande genom att fler väljer att

bosätta sig på den sidan. Men det innebär också att olägenheter kan uppstå för de boende.

Området påverkas av trafikbuller, på grund av sin närhet till Ådalsbanan och riksväg 90. Den bullerkartläggning som är gjord inom ramen för Ådalsbananprojektet visar att delar av området är kraftigt bullerstört. Bullersituationen bör utredas vidare inom ramen för detaljplanen. Det finns risk för att Naturvårdsverkets riktvärden för buller från spårtrafik och vägar inte kommer att kunna uppfyllas för alla de planerade bostäderna.

Området bör vidare studeras utifrån störningar med avseende på vibrationer och höjd risk för trafikfarligt beteende vid korsande av riksväg 90 och Ådalsbanan.

Bostäder Kramforsån (nr 8)

Här planeras för utbyggnad med bostäder av flerbostadskaraktär. Föreslagna etableringar på västra sidan om centrum, riksväg 90 och Ådalsbanan kan verka barriärdämpande genom att fler väljer att bosätta sig på denna sida. Men detta innebär också att olägenheter kan uppstå för boende. Området påverkas på grund av sin närhet av trafikbuller från Ådalsbanan och riksväg 90. Den bullerkartläggning som är gjord inom ramen för Ådalsbananprojektet visar att delar av området är kraftigt bullerstört. Det finns risk för att Naturvårdsverkets riktvärden för buller från spårtrafik och vägar inte kommer att kunna uppfyllas för alla de planerade bostäderna.

Området bör vidare studeras utifrån störningar med avseende på vibrationer och höjd risk för trafikfarligt beteende vid korsande av riksväg 90 och Ådalsbanan.

Bostäder Kramfors IP – Hagaparken (nr 9)

Här planeras för utbyggnad med bostäder, vilket kan ge upphov till ökad biltrafik till och från centrum. Bostadsområdet angränsar till ett planerat handelsområde, vilket riskerar att öka biltrafiken till och från området, som kan påverka bullersituationen.

Handelsområde Södra Ådalsvägen (nr 10)

I anslutning till riksväg 90 planeras för ett nytt handelsområde, vilket är förklarligt med avseende på det strategiska läget vad gäller synbarhet och tillgänglighet. Samtidigt innebär en etablering i dessa områden ökat trafikarbete och eventuell risk för störning för trafik i korsningar och tillhörande på- och avfartsvägar med risk för köbildning. Även säkerheten och tillgängligheten för oskyddade trafikanter till och från handelsområdet kan påverkas.

Området kommer att vara utsatt för buller från riksväg 90 och Ådalsbanan. Den planerade handeln riskerar att öka biltrafiken till och från området, vilket kan påverka bullersituationen.

Handelsområde Ringvägen – väg 755 (nr 11)

Längs med Industrivägen planeras för två nya handelsområden, det ena väster om Herrgårdsvägen och det andra öster om. Den planerade handeln riskerar att öka biltrafiken till och från området, vilket kan påverka

bullersituationen. Etableringen bedöms endast i mindre utsträckning påverka tillgängligheten.

Handels- och industriområde Vallén (nr 12)

Området ligger längs med riksväg 90, vid den södra infarten till Kramfors stad. Här planeras för ett handels- och industriområde. Detta handelsområde bedöms skapa ökat trafikarbete men även skapa förutsättningar för mer miljövänliga transporter. Samtidigt riskerar handelsetableringar nära centrum att generera transporter genom centrum med negativa konsekvenser för säkerhet och miljö. Om kommunen når sina mål om ökad befolkning riskerar denna typ av handelsetablering i centrum begränsa framtida möjlighet för centralt bostadsbyggande. Området kommer att vara utsatt för buller från riksväg 90 och Ådalsbanan. Den planerade handeln riskerar att öka biltrafiken till och från området, vilket kan påverka bullersituationen.

Centralt handelsområde (nr 13)

Etablering som sammantaget bedöms skapa positiva effekter på trafik och tillgänglighet. Området har redan i dagsläget etableringar av industri med befintlig infrastruktur och kollektiva resmöjligheter finns vilket är positivt. Vidare föreslås området ligga i närhet med större transportleder för väg och järnväg vilket är lämpligt. Den planerade handeln riskerar att öka biltrafiken till och från området, vilket kan påverka bullersituationen.

Industri (nr 14-15)

Komplettering och utökningar av befintliga industriområden. Bedöms inte påverka trafik och tillgänglighet negativt, dock innebär föreslagna områden ökade transporter. I närområdet till område 14 finns bostadsbebyggelse, vilket bör beaktas vad gäller trafiksäkerhet. Planförslaget bedöms inte försämra bullersituationen för de boende utmed bullerutsatta vägavsnitt.

Resecentrum (nr 20)

Förslaget på förlängd perrong med möjlighet till ett till tågläge skapar ökad möjlighet till resebyten och tågmöten samtidigt som restider förkortas. För tågresenärer görs kollektivtrafiken mer attraktiv. Järnvägen är lokaliserad mellan riksväg 90 och Stationsgatan.

Planförslaget redovisar inte i detalj hur spårområdet kommer att förändras och hur detta kan komma att påverka annan infrastruktur i direkt anslutning till järnvägen. Om det endast är perrongen som föreslås byggas ut kommer konsekvenserna för närliggande infrastruktur ej att påverkas i någon nämnvärd grad.

2.4.3 Fortsatt arbete

I den fördjupade översiktsplanen anges flera förslag till hur hänsyn ska tas i kommande planeringsskeden så att de störningar som trafiken orsakar i form av buller, vibrationer och barriäreffekter begränsas.

Områdena nummer 14 (bilden) och 15 innebär utökning av redan ianspråktagna områden. Foto: Maria Wiipp, Sweco.

2.5 Risker

2.5.1 Förutsättningar

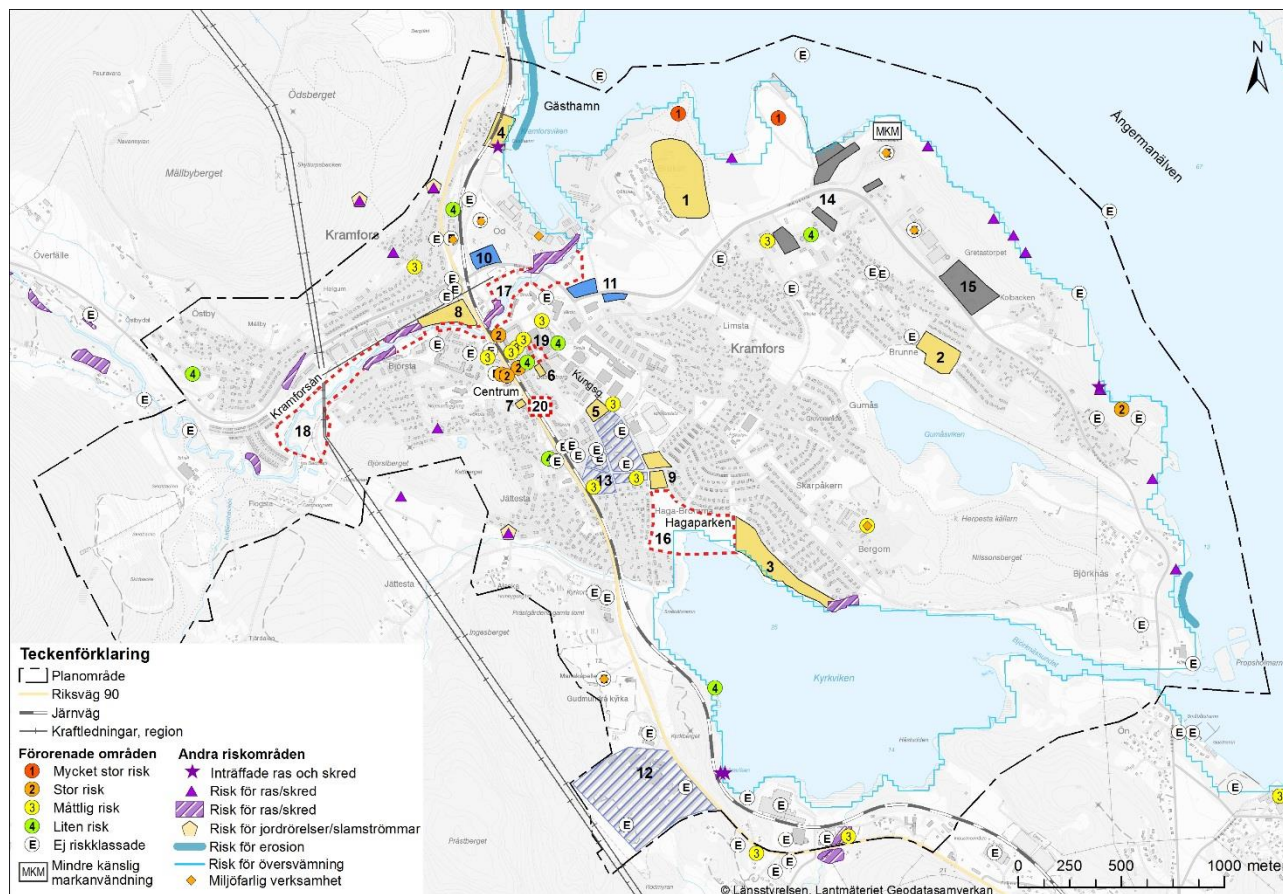
På kartan här intill redovisas områden som berörs av olika typer av risker.

Skyddsavstånd – transportled farligt gods

Farligt gods är ämnen och föremål som på grund av sina kemiska eller fysikaliska egenskaper kan orsaka skador på liv, hälsa, miljö eller egendom vid transport. Farligt gods kan till exempel ha explosiva, brandfarliga, giftiga, radioaktiva eller frätande egenskaper. Transport av farligt gods i Sverige på väg och i terräng samt på järnväg regleras i föreskrifterna ADR-S resp. RID-S.

Begreppet transport av farligt gods omfattar mer än bara förflyttning med fordon, järnvägsvagn, fartyg eller flygplan. Även lastning och lossning samt sådan förvaring och hantering av farligt gods som har samband med transport inkluderas. Förflyttning som sker endast inom ett område där tillverkning, lagring eller förbrukning av farligt gods äger rum anses inte som transport av farligt gods.

För exploatering utmed vägar där det transporteras farligt gods ger länsstyrelserna i Sverige olika rekommendationer för säkerhetsavstånd för farligt gods. Länsstyrelsen i Västernorrland framhåller att man inom 150 meter från farligt godsled behöver göra en risk-

Figur 6. Identifierade risker. Källa: Länsstyrelsen Västernorrland, bearbetad av Sweco. På kartan visas även den fördjupade översiktsplanens områden för bostäder, handel och industri.

bedömning eller riskanalys, men att man inte (som i vissa andra län) slagit fast några fasta avstånd¹.

Se vidare *Riskhantering i detaljplaneprocessen. Riskpolicy för markanvändning intill transportleder för farligt gods* (Länsstyrelsen Västernorrland 2010). Det framgår där att kontor kan ligga närmare farligt gods än bostäder, men avståndet får bedömas från fall till fall och man får försöka hitta rimliga nivåer med åtgärder eller placering utifrån riskbedömningen.

Risk för ras, skred och slamströmmar

Kramfors stad omgärdas av Ångermanälven och inom området för FÖP återfinns ett större vattendrag, Kramforsån, samt en vik, Kyrkviken, som mynnar i Ångermanälven. Det är främst i närheten till dessa vattenområden som risk för ras, skred, erosion och slamströmmar återfinns. Med skred avses främst risk för s.k. lerskred, medan ras berör grovkorniga jordar (se illustration, figur 7). Slamströmmar avser snabba utflytningar av vattenmättade jordmassor, vanligen morän. Erosion är ofta en bidragande orsak till skred

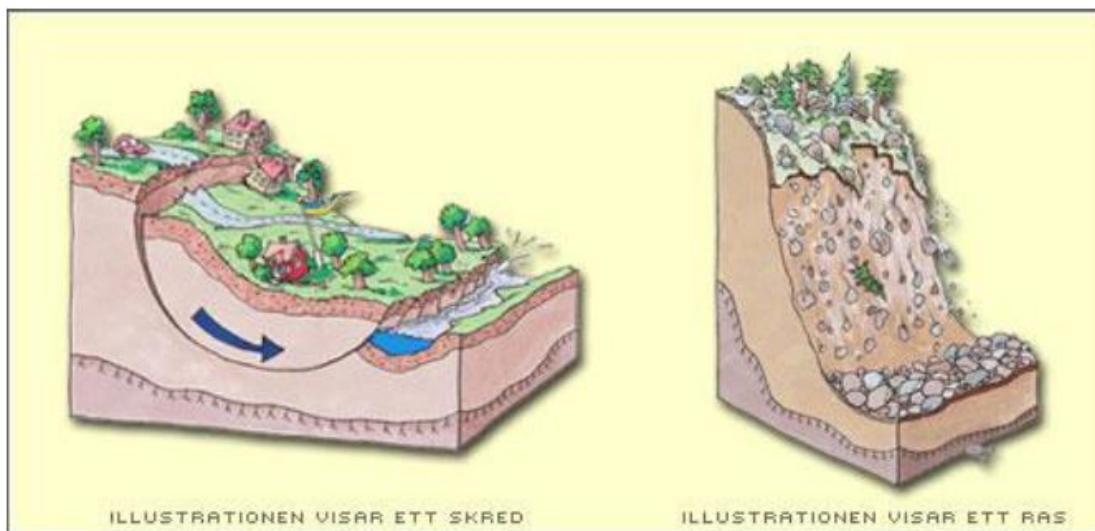
I Kramfors råder idag störst risk för skred och ras i områden som består av vegetationsytor där det endast är gles industri- och bostadsbebyggelse. Det som kan leda till störst materiella skador är dock slamströmmar och dessa områden återfinns idag främst i tätbebyggda områden med framförallt bostadsbebyggelse. Utifrån det underlag som finns att tillgå bedöms risk för slamströmmar vara som störst i bostadsområdena i Öd samt Björsta som tangerar Kramforsån samt delvis Ångermanälven.

Klimatförändringar bidrar till ökad risk för ras, skred, erosion och slamströmmar, se även avsnitt 2.5 *Klimat och hushållning med naturresurser*. Flera faktorer kopplat till klimatförändringar påverkar dessa risker, bl. a. vattennivåer, grad av erosion, porvattentryck och jordens hållfasthet.

Förorenade områden

Inom FÖP-området finns totalt 71 potentiellt förorenade områden identifierade och klassade enligt MIFO-metodiken (Metodik för Inventering av Förorenade Områden, Naturvårdsverket, rapport 4918). Områdena är branschklassade och (i vissa fall) riskklassade. Branschklassen utgör endast en generell bedömning utifrån bransch/verksamhet. Beroende på branschklass genomförs en riskbedömning enligt MIFO och områdena riskklassas enligt en fyrgradig skala:

- Mycket stor risk (Klass 1)
- Stor risk (Klass 2)
- Måttlig risk (Klass 3)
- Liten risk (Klass 4)

Figur 7. Illustration av skred respektive ras.

och ras.

¹ Anna Bäckman, Länsstyrelsen Västernorrland 2015-02-17.

I redogörelsen nedan beskrivs de potentiellt förorenade områden som i någon mån kan beröras av planförslaget. Se karta, figur 6.

Bedömningen av konsekvenserna kopplat till de potentiellt förorenade områden som kan beröras av planförslaget görs översiktligt främst utifrån föreslagen markanvändning i relation till de generella riktvärden som finns för förorenad mark (Naturvårdsverket, rapport 5976). Riktvärdena anger föroreningshalter i marken under vilka risken för negativa effekter på människor, miljö och naturresurser normalt är acceptabel.

De generella riktvärdena avser två typer av markanvändning, känslig respektive mindre känslig, och det är dessa typer av markanvändning som ligger till grund för bedömningen kopplat till planförslaget.

- **Känslig markanvändning, KM**, där markkvaliteten inte begränsar val av markanvändning. Alla grupper av människor (barn, vuxna, äldre) kan vistas permanent inom området under en livstid. De flesta markecosystem samt grundvatten och ytvatten skyddas.
- **Mindre känslig markanvändning, MKM**, där markkvaliteten begränsar val av markanvändningen till t.ex. kontor, industrier eller vägar. De exponerade grupperna antas vara personer som vistas i området under sin yrkesverksamma tid samt barn och äldre som vistas i området tillfälligt. Markkvaliteten ger förutsättningar för markfunktioner som är av betydelse vid mindre känslig markanvändning, t.ex. kan vegetation etableras och djur tillfälligt

vistas i området. Grundvatten på ett avstånd av cirka 200 meter från området samt ytvatten skyddas.

2.5.2 Konsekvenser av planförslaget

Farligt gods

Riksväg 90 är utpekad transportled för farligt gods. Den fördjupade översiktsplanen beaktar detta genom förslag till etableringar av industri och handel i vägens närhet, vilket är positivt.

Följande förändringsområden i den fördjupade översiktsplanen ligger inom 150 meter från farligt godsled, vilket innebär att en riskbedömning eller riskanalys behöver göras i fortsatt planering:

Bostadsområde Öd (nr 4) ligger nära Ådalsbanan.

Bostäder Limstagatan (nr 6) ligger inom 150 meter från både väg 90 och Ådalsbanan.

Bostäder Kramforsån (nr 8) samt **Centralt handelsområde (nr 13)** ligger nära både väg 90 och Ådalsbanan. Även Bostäder Järnvägsgatan (nr 7) ligger nära väg 90 och Ådalsbanan, men är redan detaljplanlagt.

Handelsområde Södra Ådalsvägen (nr 10) ligger nära Ådalsbanan och inom 150 meter från väg 90.

Handels- och industriområde Vallen (nr 12) ligger nära väg 90 och, till en mindre del, inom 150 meter från Ådalsbanan.

Resecentrum (nr 20). Då området redan i dag utgörs av resecentrum bedöms inga nytillkomna risker med anledning av farligt gods förekomma av den planerade utökningen av perrong.

Risk för ras, skred och slamströmmar

Föreslagna förändringsområden i den fördjupade översiktsplanen som berörs av utpekade områden med risk för ras, skred, slamströmmar och erosion är:

Bostadsområde Bergom (nr 3). Bostadsbebyggelse föreslås inom området. I sydöstra delen av området föreligger risk för ras och skred. Längs stranden finns risk för översvämning vid högt vattenflöde.

Bostadsområde Öd (nr 4). Större delen av strandlinjen där det enligt planförslaget ska ges möjlighet att etablera bostäder utgör ett område där det föreligger risk erosion och översvämning vid högt vattenflöde. Även ras- och skredrisk föreligger.

Bostäder Kramforsån (nr 8). Längs Kramforsån finns ett antal riskområden för ras och skred. Ett av dessa ligger i direkt anslutning till område nr 8. Längs övriga delar av Kramforsån där rasrisk förekommer berörs inte bebyggelseområden i någon form.

Industri Brunneplatån (nr 14). Områdets norra delar angränsar till älvstranden. Risk för översvämning vid högt vattenflöde föreligger.

Kramforsån, del 1 (nr 17) och del 2 (nr 18). I den fördjupade översiktsplanen redovisas stråket längs Kramforsån som ett s.k. prioriterat delområde, där

olika former av åtgärder föreslås för att bl.a. stärka rekreativsmöjligheterna längs med ån. Beroende på vilka åtgärder som blir aktuella kan ras- och skredrisken samt risk för slamströmmar öka i samband med höga vattenflöden (se avsnitt 2.6 *Klimat och bushållning med naturresurser*). Till exempel kan röjning av vegetation bidra till en ökad risk.

Resecentrum (nr 20)

Förslaget med förlängd perrong bedöms inte påverkas av ras- och skredrisker.

Förorenade områden

Föreslagna förändringsområden i den fördjupade översiktsplanen som berörs direkt eller indirekt av ett identifierat potentiellt förorenat område redovisas nedan.

Bostadsområde Bruket, etapp 2 (nr 1). I den fördjupade översiktsplanen föreslås bostäder inom område nr 1, vilket innebär att riktvärden för känslig markanvändning (KM) kan komma att nyttjas. I närheten finns två potentiellt förorenade områden med osäker utbredning:

- Kramforsviken, riskklass 1. Verkstadsindustri med halogenerade lösningsmedel, ytbehandling av metaller, elektrolytiska/kemiska processer, industri-deponi, drivmedelshandling, färgindustri, sågverk med doppning. Stor risk för föroreningsutbredning i mark, grundvatten, ytvatten.
- Kramfors sulfittfabrik/industriområde, riskklass 1. Massa och pappersindustri.

Det går inte att utesluta att förslaget bostadsområde nr 1 kan beröras av eventuella föroreningar efter verksam-

het i området. Åtgärder kan behövas beroende på föroreningsituationen.

Handels- och industriområde Vallén (nr 12). Inom området finns två utpekade potentiellt förorenade områden:

- Gubbmyran avfallsupplag, ej riskklassad. Industrideponi, brandövningsplats.
- Gubbmyrans industriområde, ej riskklassad. Verkstadsindustri med halogenerade lösningsmedel.

Centralt handelsområde (nr 13). Inom området finns följande potentiellt förorenade områden:

- Samhall Midland Kramfors, ej riskklassad. Verkstadsindustri med halogenerade lösningsmedel.
- Mirical, riskklass 3. Verkstadsindustri utan halogenerade lösningsmedel.
- Vanadis Entreprenad AB/Bollstaskroten, riskklass 3. Verkstadsindustri med halogenerade lösningsmedel.
- Haléns bil AB (Berners), ej riskklassad.
- Volvo, Bil o buss, ej riskklassad.

Området ska enligt planförslaget användas för handelsverksamhet. Konsekvenserna av planförslaget bedöms som små, då marken även fortsättningsvis ska användas för mindre känslig markanvändning (MKM).

Industri (nr 14). Området utgörs idag av vegetationsytor med främst skogsvegetation, men är planlagt för industri. Det ligger i anslutning till följande potentiellt förorenade områden:

- Kramfors sulfittfabrik/industriområde, riskklass 1. Massa och pappersindustri.
- Kramfors sulfitt, deponi. Industrideponi. Har åtgärdats att användas för mindre känslig markanvändning.
- Limsta Produkter, riskklass 3. Verkstadsindustri utan halogenerade lösningsmedel.
- Elektronik AB, riskklass 4. Verkstadsindustri med halogenerade lösningsmedel.
- Nordhydraulic AB/Nordwin Fastigheter, ej riskklassad. Verkstadsindustri med halogenerade lösningsmedel.

Vidare återfinns två befintliga verksamheter som utgör pågående miljöfarlig verksamhet i anslutning till de föreslagna områdena: HVC Brunne (B-verksamhet) och Brunne Slamlagun (B-verksamhet).

Resecentrum (nr 20)

Förslaget med förlängd perrong ligger inom järnvägsområde, som generellt kan antas vara diffust förorenat, även om detta inte är markerat som riskklassat område på kartan i figur 6. Beroende på vilka konkreta åtgärder som ska genomföras kan olika åtgärder behövas med anledning av föroreningsituationen.

2.5.3 Fortsatt arbete

I den fördjupade översiktsplanen anges flera förslag till hur hänsyn ska tas i kommande planeringsskeden för att minska risker förknippade med de områden där planen föreslår markanvändningsförändringar.

2.6 Klimat och hushållning med naturresurser

2.6.1 Förutsättningar

Kramfors kommun är en kustkommun där årstiderna tydligt skiljer sig åt, med både kalla vintrar och varma somrar. Årsmedeltemperaturen i Kramfors är ca 2°C. Den totala årsmedelnederbörden är ca 700-800 mm. Klimatförändringarna handlar för Kramfors kommuns del framförallt om att det blir varmare och blötare. Fram till år 2040 förväntas årsmedeltemperaturen vara 2,5 grader varmare än under referensperioden 1961-1990. Årsmedelnederbörden under ett medelår förväntas i slutet av århundradet vara runt 20 procent större än under referensperioden, med den största ökningen under vintern.

Vid ökad nederbörd påverkas markens stabilitet negativt genom att jordens hållfasthet minskar på grund av ökat vattentryck i markens porer. Detta ökar erosionen längs slänter och ger en ökad risk för ras, skred och slamströmmar. I förlängningen kan en ökad nederbörd leda till översvämningar av VA-system och bebyggelse och skapa problem med erosion, ras, skred och slamströmmar. Det är främst urbana områden som påverkas där t.ex. dagvattensystemets kapacitet överskrids så att det inte förmår att avleda vattenmängderna.

Att ta hänsyn till klimatet i den fysiska planeringen handlar exempelvis om att hantera frågor som rör lokalisering och utformning av verksamheter och byg-

gelse samt att avsätta tillräckliga skyddsavstånd utifrån förväntade framtida klimatförhållanden.

Områden med översvämningrisk framgår av karta i figur 6 (avsnitt 2.5 *Risker*).

Under utarbetandet av denna konsekvensbeskrivning har dagvattenfrågan studerats särskilt för de nya bostads-, handels- och industriområden som föreslås i planen. Se separat redovisning i avsnitt 2.6.4.

2.6.2 Konsekvenser av planförslaget

I den fördjupade översiktsplanen för Kramfors stad föreslås ny markanvändning i strandnära lägen på följande platser:

Bostadsområde Bergom (nr 3)

På Bergom planeras bostadsbebyggelse. Det utpekade området sluttar ner mot Kyrkviken och består av ängar, sly och ett mindre antal träd. Det finns möjlighet till båtangöring vid stranden. Området angränsar till befintliga villakvarter.

Det föreslagna bostadsområdet ligger i närheten av utpekat riskområde för ras och skred och kan även komma att påverkas vid extrema flöden. Vid detaljplanläggning är det nödvändigt att genomföra undersökningar gällande markstabilitet och vidta tillräckliga säkerhetsmarginaler för beaktande av framtida förhöjda vattennivåer.

Området omfattas inte av någon detaljplan. Området omfattas av strandskydd och strandskyddsdispens måste ansökas vid detaljplanläggning.

Beträffande dagvattenhantering, se avsnitt 2.6.4.

Bostadsområde Öd (nr 4)

På området längs Kajvägen föreslås bostäder i strandnära lägen. Befintlig väg följer strandkanten, på sina håll väldigt nära och området ligger låglänt mot vattnet. Det utpekade området för bostäder ligger mellan strandkant och sluttande vall från järnvägen. Området är framförallt trädbeklätt med några få öppna ytor. På området finns angöring för båt.

Bostadsområdet Öd (nr 4) ligger i nära anslutning till vattnet. Foto: Maria Wipp, Sweco.

Områdets placering i förhållande till järnvägen medför risker, se avsnitt 2.5 *Risker*. Det berörs av erosionsrisk och är låglänt. Stranden bedöms vara utfylld, som ofta vid kajer, där stabiliteten i marken kan ifrågasättas. Vid ökad nederbörd och högre vattenflöden finns risk för ökad erosion.

En av de vanligaste orsakerna till erosion är mänsklig aktivitet. Vid anläggande av nya bostäder är det nöd-

vändigt att genomföra undersökningar gällande markstabilitet och vidta tillräckliga säkerhetsmarginaler för beaktande av framtida förhöjda vattennivåer.

Området är smalt och genom att tillåta bostäder där finns risken att den fria passagen längs strandlinjen inskränks, vilket påverkar allmänhetens tillgång till strandområdet negativt.

Beträffande dagvattenhantering, se avsnitt 2.6.4.

Bostäder Kramforsån (nr 8)

I den fördjupade översiktsplanen föreslås ett 19 000 m² stort område för bostäder (flerbostadshus). Resterande ytor är avsedda för rekreation. Området består av en öppen yta med ett fåtal träd samt en gång- och cykelväg närmast ån. Planförslagets konsekvenser rörande klimat och hushållning med naturresurser redovisas nedan, i avsnittet för området Kramforsån (nr 17 och 18).

Beträffande dagvattenhantering se avsnitt 2.6.4.

Hagaparken (nr 16)

Området planeras utvecklas som grönområde enligt utformningsskiss i den fördjupade översiktsplanen. Området består idag av underhållna grönytor. På området finns en grusfotbollsplan samt ett gång- och cykelnät som binder samman området i alla väderstreck. Mot vattnet finns det främst våtmark/sly samt trädtrader. Området är inte detaljplanlagt, omfattas av strandskyddet och kommer att drabbas av översvämningar vid extrema flöden.

Vid detaljplanläggning är det nödvändigt att genomföra undersökningar gällande markstabilitet och vidta tillräckliga säkerhetsmarginaler för beaktande av framtida förhöjda vattennivåer.

Kramforsån, del 1 (nr 17) och del 2 (nr 18)

Kramforsån del 1 och del 2 föreslås utvecklas för rekreation. Förslagsskisser redovisas i den fördjupade översiktsplanen. Områdena är kuperade, sluttar ner mot Kramforsån och består delvis av öppet ängslandskap, delvis av skogs-/parkvegetation. Kramforsån tillgängliggörs i dagsläget genom en gång- och cykelväg genom området. Längst i väster, i anslutning till område 18, finns camping och utomhusbad. I öster, inom område 17, bryts området av två större vägar, Ringvägen och väg 90.

Kramforsån. Foto: Maria Wipp, Sweco.

Vid Kramforsån har en översiktlig stabilitetskartering genomförts. På båda sidor om ån förekommer stora områden som ej klassas som stabila. Framförallt åslänter men även slänter en bit från vattendraget omfattas

av denna klassificering. Det är särskilt angeläget att prioritera detaljerade utredningar i de delar av dessa områden där bebyggelsen ligger i farozonen om ett ras eller skred skulle inträffa. Inför detaljplanläggning av område 8 respektive fortsatt planering av utveckling av parkstråket rekommenderas ytterligare undersökningar.

I samband med ökad nederbörd och högre flöden i vattendrag riskerar även Kramforsån att drabbas av översvämningar. Mindre vattendrag översvämmas oftast i samband med extrem nederbörd, i Kramforsån genom spill effekt från Ångermanälven samt en snabb avrinning från närliggande områden. Kramforsån har tidigare drabbats av höga flöden. År 2013 svämmade ån över och framkomligheten på gångstigen vid ån blev därmed begränsad. Översvämningen skedde i närhet av en skola.

Vid detaljplanläggning är det nödvändigt att genomföra undersökningar gällande markstabilitet och vidta tillräckliga säkerhetsmarginaler för beaktande av framtida förhöjda vattennivåer.

2.6.3 Förslag till åtgärder

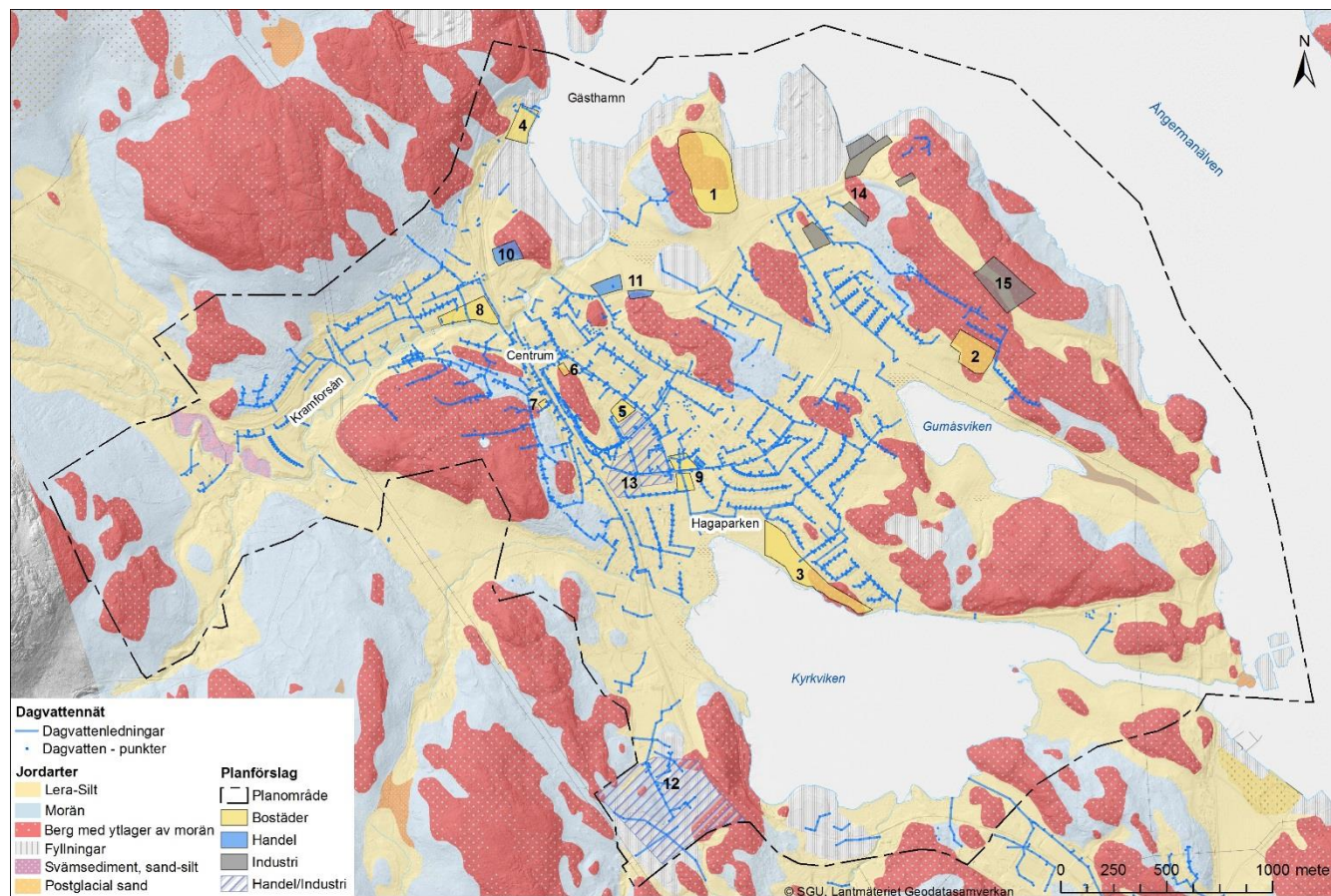
I den fördjupade översiktsplanen anges flera förslag till hur hänsyn ska tas i kommande planeringsskeden för att minska översvämningens risk i de områden där planen föreslår markanvändningsförändringar.

2.6.4 Dagvattenhantering i utbyggnadsområdena

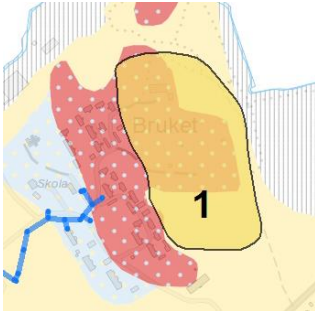
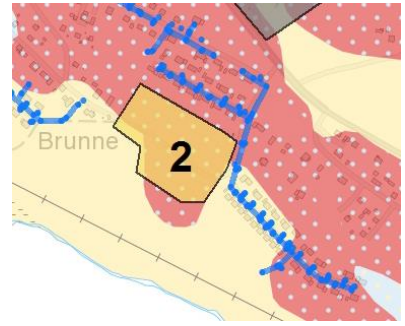
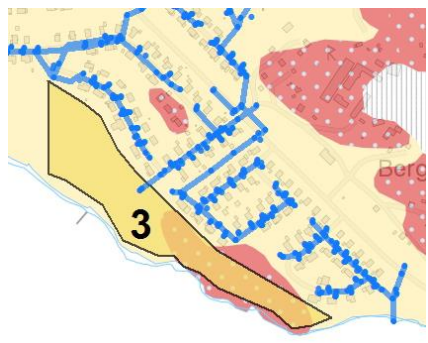
Vid samhällsutveckling som innebär förtätning eller nyexploatering förändras ofta markens egenskaper avseende avrinning. Beroende på vilken sorts verksamhet som etableras inom respektive område kan också förutsättningarna för transport av föroreningar via ytavrinnande vatten påverkas. För att minska risken för negativa förändringar till följd av exploateringen kan åtgärder vidtas eller utredas som minskar de vattenmiljörelaterade konsekvenserna av förändringen. I samband med detaljplanering och bygglovshantering är det därför lämpligt att närmare utreda vilka åtgärder som ska eller bör vidtas för att minska negativa konsekvenser avseende flöden eller föroreningstransport. Genom att inarbeta åtgärder för fördröjning och/eller rening nära källan till en förändring kan robusta och hållbara lösningar erhållas.

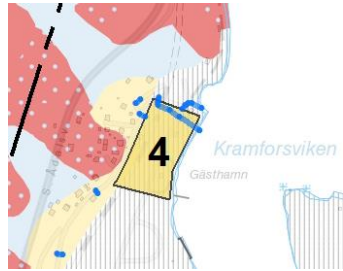

Kramfors stad har goda möjligheter att hantera en överskriden dagvattenkapacitet. Staden har ett väl utbyggt dagvattennät och stora grönområden som bidrar till en filtrering av dagvattnet. Under utarbetandet av denna konsekvensbeskrivning har dagvattenfrågan studerats särskilt för de nya bostads-, handels- och industriområden som föreslås i planen. Se separat redovisning för respektive område på följande sidor.

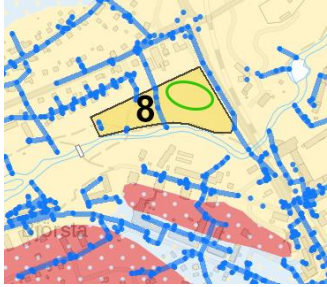
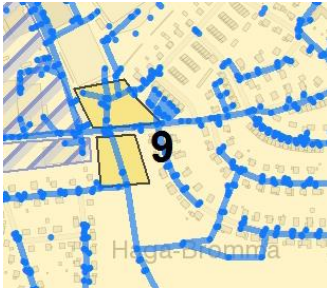
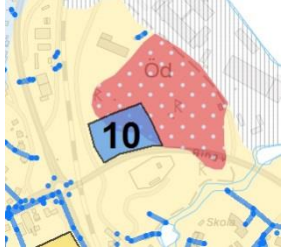
Teckenförklaring för samtliga illustrationer på följande sidor finns i figur 8. För alla illustrationerna gäller copyright SGU och Lantmäteriet.

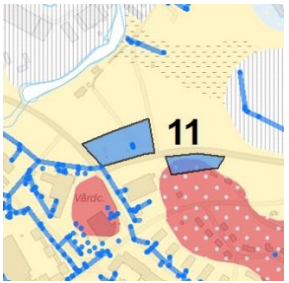
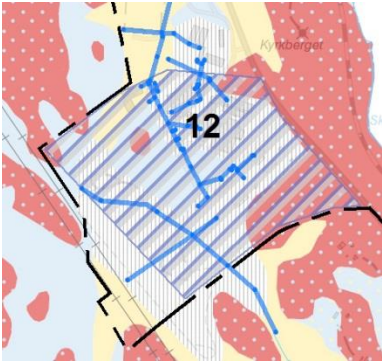
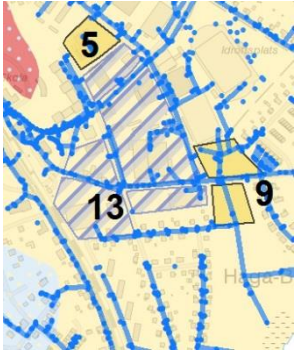
Figur 8. Översiktsbild över befintligt dagvattennät, den fördjupade översiktsplanens föreslagna bostads-, handels- och industriområden samt jordartsförhållanden. Källa: SGU och Länsstyrelsen Västernorrland, bearbetat av Sveco.

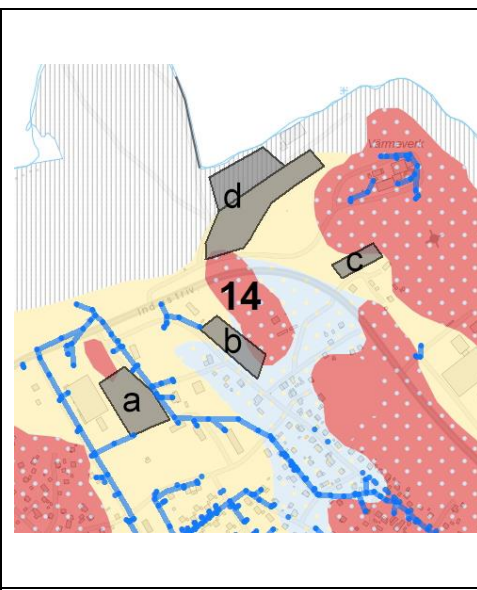
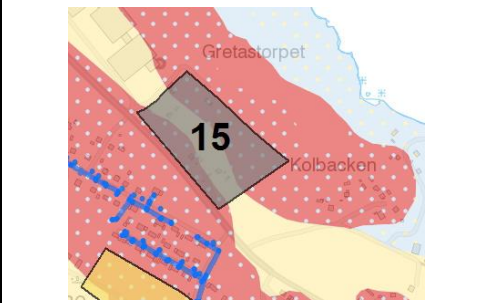
Område i FÖP	Förutsättningar/konsekvens/utredningsbehov	Illustration
1 Bruket, etapp 2	<p>Området ligger i anslutning till befintlig bebyggelse. Anslutning till det befintliga dagvattennätet i närheten bedöms inte möjlig.</p> <p>Området ligger nära vattendelare, högt, utan risk för tillströmmande ytvatten eller översvämning. Cirka 60 % av området har tunna jordlager på berg och cirka 40 % utgörs av finkorniga jordar. Infiltration i jordlager går ej. Vid lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) behöver lösning utredas. Exploateringen bedöms behöva lösa avbördningen av dagvatten. Naturlig riktning är in mot näraliggande industriområde.</p>	
2 Brunne	<p>Området ligger i anslutning till befintlig bebyggelse och anslutning till det befintliga dagvattennätet i närheten bedöms möjlig. Förutsättningar för LOD saknas i området och vid behov av rening av dagvatten med naturliga metoder behöver dessa etableras utanför planområdet.</p> <p>Området ligger nästan helt på berg (tunna jordlager på berg). Tillrinningen till området bedöms vara liten till obefintlig. Avrinning från området sker radiellt från den åsliknande formationen. Inga risker bedöms finnas för översvämning eller störning vid skyfall.</p> <p>Befintligt dagvattennät släpper vatten till ett dike och området kring detta bedöms ha möjligheter för att etablera anläggningar för behandling av dagvatten.</p>	
3 Bergom	<p>Området ligger i anslutning till befintlig bebyggelse, direkt på lägre nivå. Anslutning till de befintliga dagvattennäten i närheten bedöms inte vara möjlig eftersom de återfinns uppströms.</p> <p>Området består i de sydostliga delarna av tunna jordlager på berg och har tämligen stark marklutning. Dessa delar bedöms inte kunna påverkas av tillrinnande vatten från högre liggande områden till följd av topografien. I de sydligaste delarna av området anges att det förekommer risk för ras och skred. I samband med eventuell exploatering bör detta utredas. Merparten av detta delområde bedöms dock lämpligt utifrån stabilitets- och grundläggningssynpunkt.</p> <p>De nordvästliga delarna av området är flacka, jordarterna består av finkorniga material som bedöms olämpliga för infiltration. Delar av området ligger lågt och kan komma att påverkas av höga nivåer i älven/havet. Översvämningar till följd av tillrinning från högre liggande områden bedöms som ringa.</p>	

<p>4 Öd</p>	<p>Området ligger i direkt närhet till äldre industrier, järnväg och vägar. Marklagren består till största del av utfyllnader. Strandlinjen utgörs till stor del av en kaj och ingår i ett område som bedömts vara känsligt för erosion.</p> <p>De befintliga dagvattennäten i närheten bedöms kunna vara möjligt att göra inkopplingar mot. Lokalt omhändertagande av dagvatten bedöms inte lämpligt om det leder till infiltration.</p> <p>Viktigt att utreda före exploatering är i vilken omfattning tillrinnande vatten från högre liggande markområden kan påverka exploateringen, stabilitets- och grundläggningsförhållanden samt höjdsättning i relation till förväntade högsta vattennivåer i älven.</p>	
<p>5 Kungsgatan-Drottninggatan</p>	<p>Området ligger i ett befintligt bebyggelseområde där dagvattennätet är utbyggt. De naturliga jordarna är finkorniga och täta och bedöms inte vara lämpliga för infiltration. LOD-lösningar för fördröjning och behandling av dagvatten kan utgöras av svackdiken eller skelettjordar.</p> <p>Inkoppling på befintliga dagvattenledningar bedöms möjlig. Kapacitet i och driftserfarenheter från dagvattennätet bör vara vägledande för hur dagvattenfrågan löses.</p> <p>Risken för eventuell störning till följd av tillströmmande vatten i samband med skyfall behöver utredas i samband med exploatering.</p>	
<p>6 Limstagatan</p>	<p>Området ligger i befintligt bebyggelseområde där dagvattennätet är utbyggt. Merparten av området utgörs av tunna jordlager på berg. Infiltration bedöms inte lämplig/möjlig.</p> <p>Inkoppling på befintligt dagvattennät bör föregås av kapacitetsutredningar.</p> <p>Risken för störning till följd av tillrinnande vatten från omgivningen bedöms vara liten.</p>	
<p>7 Järnvägsgatan</p>	<p>Området bedöms lämpligt för exploatering.</p> <p>De naturliga jordarna är finkorniga och täta och bedöms inte vara lämpliga för infiltration. Inkoppling på befintliga dagvattenledningar bedöms möjlig.</p> <p>Risken för störning vid skyfall bedöms vara liten.</p>	

<p>8 Kramforsån</p>	<p>Området ligger i en sluttning ned mot Kramforsån. Jordarterna i området är finkorniga och delar av ravinområdet i närheten har bedömts vara skredkänsligt.</p> <p>Infiltration av dagvatten och etablering av schakter för ledningsstråk kan vara olämpliga inom delar av området. Detta behöver utredas inför exploatering.</p> <p>Befintliga dagvattenledningar finns i närheten och även genom området. Vid en exploatering bedöms att inkoppling bör vara möjlig på dessa.</p> <p>De flacka nordvästliga delarna av området bedöms vara lämpligast för byggnation (grön ring) medan stor försiktighet bör tillämpas i närhet till brantare partier, sluttningar och nära stränder.</p> <p>Ingen eller liten risk för störning bedöms föreligga till följd av skyfall.</p> <p>Stabilitetsförhållandena behöver utredas.</p>	
<p>9 Kramfors IP - Hagaparken</p>	<p>Området ligger mitt i en svag sänka mellan bebyggelse. Jordarterna i området är inte lämpliga för infiltration. Enligt analyser avseende ytavrinning är sänkan ett koncentrationsområde som skulle kunna vara känsligt för översvämningar.</p> <p>Kapaciteten i befintliga dagvattensystem kan vara begränsade och det är viktigt att säkerställa områdets lämplighet med anledning av tillrinnande vatten från omgivande markområden.</p> <p>Eventuellt kan en säker hantering av dagvatten erhållas genom anläggande av konstgjorda öppna vattenstråk centralt i området och att placering av byggnader sker på var sida om dagvattenledningarna.</p> <p>Inkoppling på befintliga dagvattensystem bedöms vara möjlig.</p>	
<p>10 Södra Ådalsvägen</p>	<p>Området ligger högt, nära en vattendelare. Jordarterna utgörs till ca 50 % av finkorniga jordarter och till ca 50 % av tunna jordtäcken på berg. Området bedöms inte vara känsligt för störning vid skyfall.</p> <p>Anläggningar för fördröjning och/eller behandling av dagvatten bedöms möjliga att etablera.</p> <p>Vid exploatering behöver avbördningen av dagvatten från området utredas.</p>	

11 Ringvägen - Väg 755	<p>Området består av två delområden, det södra ligger inom ett område som till ca 50 % utgörs av tunna jordlager på berg och till ca 50 % av finkorniga jordarter.</p> <p>Risken för störning vid skyfall bedöms som liten. System för avbördning av dagvatten saknas i området. Lämpligt att utreda är etablering av svackdiken som kan fördröja och rena dagvatten.</p> <p>Det norra delområdet är helt placerat på finkorniga jordarter. Avbördning av dagvatten kan erfordra etablering av diken eller dagvattenledningar. Lämpligt att utreda är etablering av svackdiken som kan fördröja och rena dagvatten.</p>	
12 Vallen	<p>Området är beläget på fyllnadsmassor, morän, finkorniga jordar och tunna jordlager på berg. Terrängen är kuperad och avrinningen styrs av topografin.</p> <p>I området finns två dagvattensystem, ett västligt som fångar vatten och avleder det till en bäck söder om FÖP-området respektive ett östligt som avleder vatten norrut till ett dike.</p> <p>Området bedöms inte vara känsligt för störning vid skyfall eller höga nivåer i havet.</p> <p>Förutsättningarna för att kunna planera och uppföra anläggningar för behandling av dagvatten bedöms vara goda. Möjligheterna till infiltration i naturliga jordlager bedöms vara begränsade.</p>	
13 Centralt handelsområde	<p>Området är beläget på finkorniga jordar. En fortsatt exploatering skulle utgöras av förtätningar mellan befintliga verksamheter.</p> <p>Det finns många dagvattenledningar inom området och i samband med utveckling av området är det viktigt att utreda kapaciteter och risker för störningar i detta ledningsnät. Förutsättningarna för att etablera dagvattenanläggningar som både kan fördröja flöden och rena dagvatten bedöms vara relativt goda. Sådana kan anläggas på ett flertal platser inom området. I samband med detaljplanering är det lämpligt att avsätta platsmark för hantering av dagvatten.</p> <p>Risken för störningar till följd av skyfall bedöms vara relativt små men bör utredas närmare i samband med exploatering.</p>	

<p>14 Kramfors hamnområde</p>	<p>Området består av fyra delområden skilda från varandra (a, b, c, d).</p> <p>Område a ligger inom ett flackt markområde där jordarterna är finkorniga. Två dagvattensystem finns i närheten av områden och inkoppling bör vara möjlig. Tillrinning från omgivande mark bedöms inte bli ett problem ens vid skyfall. Topografiskt förekommer dock en mindre sänka där indämning potentiellt skulle kunna ske. Detta bör studeras närmare i samband med exploatering.</p> <p>Område b ligger på morän och på tätare jordar. LOD kan vara möjligt att etablera. Inkoppling på befintligt dagvattennät bedöms möjligt. Risken för översvämningar eller störning vid skyfall bedöms som liten.</p> <p>Område c ligger i gränsen mot ett område med tunna jordlager på berg men merparten av området ligger på finkorniga jordar som inte är lämpliga för infiltration. Risken för översvämningar eller störning vid skyfall bedöms som liten</p> <p>Område d ligger i en sluttning där jordarterna är finkorniga och ett strandnära område som utgörs av fyllnadsmassor. Höjdsättningen i relation till höga nivåer i älven och tillrinningen av vatten från högre liggande områden bör utredas före exploatering.</p>	
<p>15 Brunneplatån</p>	<p>Området ligger i en dalgång och de naturliga jordarna i dalgången är finkorniga och därmed olämpliga för infiltration. Längs områdets sidor övergår jordarterna till att vara tunna jordlager på berg. Avvattning av dalgången sker dels mot nordväst, dels mot sydost.</p> <p>Området är placerat relativt nära vattendelaren i dalgången och risken för störning vid skyfall eller hög nivå i älven bedöms vara ringa.</p> <p>Förutsättningarna bör vara goda att utföra lokala dagvattenåtgärder inom området.</p>	

2.7 Sociala konsekvenser

2.7.1 Förutsättningar

Utöver en hållbar livsmiljö syftar Plan- och bygglagens bestämmelser till att främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden. En social hållbar miljö har en mångfald av människor, aktiviteter och byggnader, tar hänsyn till människors olika förutsättningar och intressen, är lättillgänglig för alla grupper och individer och underlättar människors vardagsliv.

Det finns flera aspekter att ta hänsyn till för att bedöma hur planeringen påverkar de sociala konsekvenserna. Aspekter såsom tillgänglighet, trygghet, barnperspektivet, mångfald, jämställdhet och jämlikhet bör genomgå planeringen och integreras i ett tidigt skede i processen.

2.7.2 Konsekvenser av planförslaget

En av den fördjupade översiktsplanens övergripande målsättningar är mångfald. Kommunen har i framtandaget av den fördjupade översiktsplanen arbetat med en bred medborgardialog som resulterade i ett planprogram. Utgångspunkten är att människor som dagligen lever och vistas i Kramfors ska dela med sig av sina upplevelser av staden. Medborgarna har en gemensam rätt till stadsmiljön och dess offentliga rum. Detta innefattar barn- och ungdomsperspektivet som genomgår all fysisk planering i kommunen.

Figur 7. Värdeord från medborgardialog. Källa: FÖP Kramfors stad

Samtliga stadsbyggnadsstrategier i den fördjupade översiktsplanen har en koppling till social hållbarhet. Strategierna *Den kreativa staden* och *Den säljande staden* avser att verka för en attraktiv stadskärna, genom bland annat aktiviteter och mötesplatser, stärkt grönstruktur samt ett synliggjort kulturarv. Funktionsblandning i kombination med förtätning skapar en tätare stad och bättre förutsättningar för närservice. Allmänhälsan och tillgängligheten ökar, då möjligheten att nå kommersiell och kommunal service via gång och cykel ökar. Strategin hjälper även till att skapa en stadsmiljö med liv och rörelse kontinuerligt under dygnet, vilket skapar en trygghet för de boende. Ytterligare en strategi är *Den hållbara staden*, som innebär närhet till handel, service och kollektivtrafik och lyfter fram det som en förutsättning för att utveckla goda boendemiljöer med bra livskvalitet. Planförslaget lyfter fram förslag till nya bostadsområden med olika typer av bostäder. Detta möjliggör för de boende att bo kvar i Kramfors genom livets olika skeden.

Genom att förstärka de offentliga platserna skapar man miljöer som upplevs attraktiva, användarvänliga och tillgängliga för hela Kramfors befolkning. Dessa områden, såsom centrum (nr 19), Kramforsån (nr 17 och 18) och Hagaparken (nr 16) blir mötesplatser där människor i olika åldrar, och med olika kön, bakgrund och intressen möts. Mötesplatserna skapar möjlighet till informella eller formella möten människor emellan och stärker känslan av trygghet och samhörighet.

Centrum (nr 19) föreslås förstärkas genom en uppbyggnad av Limstagatan, vilket skapar förutsättningar för aktiviteter och möten där människor kan interagera.

Enligt den fördjupade översiktsplanens beskrivning ska Torget få en tydligare roll som mötesplats i staden. Kulturella värden ska lyftas in genom ”walk of fame”, lokal poesi och gatukonst. Detta uppmuntrar till rörelse längs gatan samtidigt som det sätter en unik prägel på stadens centrum. En mobil scen möjliggör uppträdanden och blir en demokratisk yta.

Centrum ska även bli mer tillgängligt genom bland annat färgsättning som markerar hinder och höjdskillnader. Detta gör centrum tillgängligt för fler människor. En ökad belysning har varit starkt efterfrågad av invånarna, vilket skapar en trevligare och tryggare miljö. Föreslagna åtgärder påverkar den sociala hållbarheten positivt.

I Kramfors stad nås de flesta målpunkter med samtliga färdmedel – gång, cykel, kollektivtrafik och bilen. Men, av alla resor utgör cykel endast 1 % av det huvudsakliga valda färdmedlet, respektive 15 % för gång. 77 % av befolkningen väljer bilen som det huvudsakliga valet av färdmedel. Den fördjupade översiktsplanen lyfter att det är viktigt för Kramfors stad att stärka nyttjandet av alternativa färdmedel utöver bilen. Den fördjupade översiktsplanens inriktning mot förtätning och blandstad ger även förutsättningar för utökande av kollektivtrafik och gång- och cykelförbindelser tillgängliga för alla. Utvecklingsstråken för gång och cykel (nr 22 och 23) skapar möjlighet att binda samman stadens yttre delar med centrum. Genom god tillgänglighet med alternativa färdmedel bedöms i den fördjupade översiktsplanen att nyttjandet av bilen – åtminstone kortare sträckor – kan minska.

En stor del av befolkningen (17 %) pendlar till arbeten utanför Kramfors stad. Genom goda kollektiva färdmedel såsom pendling med tåg och buss har arbetsmarknadsområdet förstärkts och ger nytta både för företagande och de boende. Den fördjupade översiktsplanen redovisar en möjlig utbyggnad av plattform vid Kramfors resecentrum (nr 20), en förbättring som kan leda till kortare restider och därmed ökat tågresande. Detta är positivt för jämlikhet och jämställdhet, eftersom resmöjligheterna förbättras för grupper som inte har tillgång till bil. En stärkt kollektivtrafik bidrar även till ett mer hållbart samhälle och ligger därmed i linje med kommunens stadsbyggnadsstrategi *Den hållbara staden*.

Barnperspektivet är något som lätt kan förbises i planeringsprocesserna. Barnperspektivet är dock värdefullt för att vidga perspektivet och tillgodose samtliga invånares behov i samhället. Inriktningen i den fördjupade översiktsplanen är att beakta barn och ungdomar i planeringen. Det som lyfts fram som positivt är upprustning av befintliga rekreationsområden, beaktande av gång- och cykelvägar samt föreslagna områden för bostäder dit barnfamiljen kan vända sig. Dock saknar den fördjupade översiktsplanen utvecklingsstrategier för skola och omsorg.

2.8 Folkhälsa

2.8.1 Förutsättningar

Kramfors stad ligger naturnära där skogen och parkerna utgör en viktig tillgång för Kramforsborna och därmed också invånarnas hälsa och motion. För att underlätta tillgängligheten till dessa är det viktigt att grönområdena hänger samman med varandra och lyfts fram genom tydliga entréer och stråk.

Den fördjupade översiktsplanen lyfter fram att stadens specifika strukturer bör förstärkas – Kramforsån, Kyrkviken och Ångermanälven. I staden bör gröna tillägg såsom karaktärsfulla träd utmed gata, blomsterprakt eller genom att främja och vidareutveckla aktiviteter i Kramfors grönområden och parker förstärka grönområdena ytterligare.

Möjligheten att använda gång och cykel som färdmedel är ett klimatsmart alternativ som har positiva effekter på folkhälsan och kan nyttjas av de flesta. Det är viktigt att gång- och cykelstråk är tillgängliga och säkra att ta sig fram på för att kunna öka antalet resor med dessa färdmedel. Kramfors har ett relativt välutvecklat gång- och cykelvägnät som förbinder stadens områden och dess målpunkter.

2.8.2 Konsekvenser av planförslaget

Bostäder Kramfors IP – Hagaparken (nr 9)

Ett nytt bostadsområde föreslås i utkanten av Hagaparken. Marken som tas i anspråk utgörs av gräsytor med gång- och cykelstråk och enstaka träd. Den har

inga höga rekreativvärden, men bildar förbindelse-länk mellan Kramfors IP, Hagaparken och centrum. Denna funktion går att bevara även om området bebyggs, förutsatt att kommunikationsbehovet beaktas.

Bostäder Kramforsån (nr 8) samt Handelsområde Ringvägen – väg 755 (nr 11)

I den fördjupade översiktsplanen föreslås handelsområde vid Ringvägen/Väg 755 (nr 11). Det ena delområdet ligger väster om Herrgårdsvägen och på platsen finns en boulevard etablerad. Ett anläggande av handelsområde skulle innebära att boulevarden försvinner, vilket är en negativ konsekvens för folkhälsan. Motsvarande gäller det föreslagna bostadsområdet vid Kramforsån (nr 8). På området finns en nyanlagd skatepark som bedöms vara välbesökt av framförallt barn och unga. Vid anläggande av bostäder på platsen skulle Skateparken behöva flytta från detta centrala läge.

Kramfors Skatepark ligger nära Kramforsån. Marken föreslås i den fördjupade översiktsplanen som bostadsområde (nr 8). Foto: Maria Wipp, Sveco.

Hagaparken (nr 16)

Hagaparken ligger med utblickar mot Kyrkviken. Parken har en svag koppling mot centrum då stråket passerar industribyggnader av stor skala. Området har otydliga entréer, framförallt från centrumhålet sett. Parken består av stora öppna ytor med viss växtlighet, däribland en fotbollsplan. Dock finns inga sittplatser och belysning saknas. Trots närheten till vattnet är det otillgängligt, på grund av stora områden med vass, och utblickarna mot vattnet uteblir. Några bryggor och båtplatser finns vid vattnet. Kyrkviken är en populär fiskeplats där det årligen arrangeras bl.a. pimpeltävlingar.

I den fördjupade översiktsplanen föreslås en rad förbättringar i Hagaparken, för att skapa tydligare entréer och tydligare rum. Stranden ska tillgängliggöras genom spång, bryggor, anläggande av sandstrand med badbrygga, gästhamn och trädäck utmed vattenlinjen. På området ska även beachvolleyplan, upprustning av fotbollsplan och område för lek utvecklas för att göra området attraktivt för rekreation.

Kramforsån del 1 (nr 17) och del 2 (nr 18)

Kramforsån del 1 inkluderar Kramfors huvudsakliga stadspark. En rad förbättringspunkter har identifierats för stråket och parken; otydliga entréer, kopplingen mellan parken och ån är bruten genom korsande vägar, belysningen är bristfällig och många platser känns otrygga. Kramforsån del 2 är förlängningen av del 1 där man till största del är hänvisad till den gångbana som finns längs ån samt vägarna in till bostadsområdena. Området är öppet, dock växer mycket sly och träd nere

i årområdet. Området har liten vattenkontakt och avsaknaden av en bro i de centrala delarna är tydlig. Bristfällig belysning samt avsaknad av sittplatser och vistelseytor gör att området kan upplevas som ett oattraktivt rekreationsområde.

I den fördjupade översiktsplanen för Kramfors stad föreslås en rad åtgärder kring Kramforsån vilka ska lyfta ett av Kramfors viktigaste stråk för rekreation. För del 1, genom trygghetshöjande åtgärder såsom belysning och slyröjning, en ny koppling mellan park och befintlig gångväg, tydligare koppling till Hälsans stig, lekplatser och planteringar, vill Kramfors kommun skapa ett attraktivare stråk. För del 2 föreslås komplettering av sittplatser samt grillplats, komplettering med stråk närmare vattnet och därmed en ny bro, upprustning av fotbollsplan samt ett utegym i anslutning till utebad. Åtgärderna bedöms som positiva med hänseende till folkhälsan.

Centrum (nr 19)

I centrum föreslås en upprustning av Limstagatan, som redovisas i skissform i den fördjupade översiktsplanen. Gatan ska komma att erbjuda flertalet olikartade aktiviteter vilka ska tilltala samtliga människor i staden, gammal som ung. På torget ska aktiviteter, men även möjlighet till vila finnas. Då stråket leder från resecentrum mot staden ska en entré skapas vilken välkomnar de resande vidare in mot staden. En vägvisare i anslutning till centrum kommer peka ut stadens ”Gröna alternativ”. Centrum ska tillgängliggöras, för att skapa ett centrum för alla. De olika förslagen på åtgärder

förbättrar folkhälsan eftersom de möjliggör rörelse och möten.

I centrumförslaget finns två alternativ, ett där Limstagatan endast utgör gågata och ett där biltrafik är tillåten. Där biltrafik är tillåten föreslås delat utrymme, s.k. ”shared space”, vilket innebär att samtliga trafikslag samt gångtrafik samsas om utrymmet. ”Shared space” innebär att trafikslag samspekar, men särskild hänsyn ska tas till fotgängare i avseende till hastigheter och anpassning. Limstagatan kommer således bli ett gemensamt stadsrum i rörelse, en framkomlig och tillgängliggjord plats för alla, som genererar möten och interaktion.

Utvecklingsstråk för gång och cykel (nr 22-23)

Kramfors yttre områden såsom Frånö, Ön och Storbacken saknar gång- och cykelförbindelser med stadens mer centrala delar. Det är även tydligt att gång- och cykelstråket har flertalet felande länkar. Ett sammanhängande stråk är således en förutsättning för ett ökat nyttjande av hållbara färdmedel. Satsningar på gång- och cykelstråk i Kramfors kan ge flera positiva effekter. Exempelvis kan integrationen i staden öka och målsättningen om att åstadkomma fler informella mötesplatser infrias. Ytterligare positiva effekter är att nyttjande av bilen, för åtminstone kortare resor, kan minska. Detta lägger i sin tur en god grund för hälsosamma effekter för folkhälsan och en mer hållbar framtid för kommande generationer.

2.9 Näringslivsutveckling

Syftet med den fördjupade översiktsplanen är att bädda för en utveckling mot mer bebyggelse och aktiviteter inom Kramfors stad. Den fokuserar inte på näringslivsfrågor i särskild hög grad, men ett antal områden redovisas för handel och industri. Dessa områden ligger i anslutning till befintliga verksamheter och/eller infartsområden och ger förutsättningar för en utveckling inom näringslivet. Vissa av områdena är redan planlagda för det ändamål som anges i den fördjupade översiktsplanen och konsekvenserna för näringslivet bedöms därmed som små (men positiva). Den fördjupade översiktsplanen redovisar utbyggnad av plattform vid Kramfors resecentrum (område 20), vilket bedöms kunna ge kortare restider, gynna arbetsresor med tåg och därmed vara positivt för näringslivet.

2.10 Mellankommunala frågor

I Kramfors kommuns kommuntäckande översiktsplan konstateras att Kramfors ligger centralt i ett av Norrlands befolkningstätaste områden. Inom tio mil från Kramfors nås 250 000 människor och inom 20 mil över en halv miljon. Det ger Kramfors kommun möjlighet att spela en viktig roll i den regionala utvecklingen. Den fördjupade översiktsplanens förslag till nya områden för bostäder samt möjlighet till utbyggnad av plattform och därmed förbättringar i tågtrafiken kan få positiva följder även för närliggande kommuner.

3 PÅVERKAN PÅ RIKSINTRESSEN OCH MILJÖKVALITETSNORMER

3.1 Riksintressen

3.1.1 Förutsättningar

Förutsättningarna beträffande riksintressen beskrivs i den fördjupade översiktsplanen.

3.1.2 Konsekvenser av planförslaget

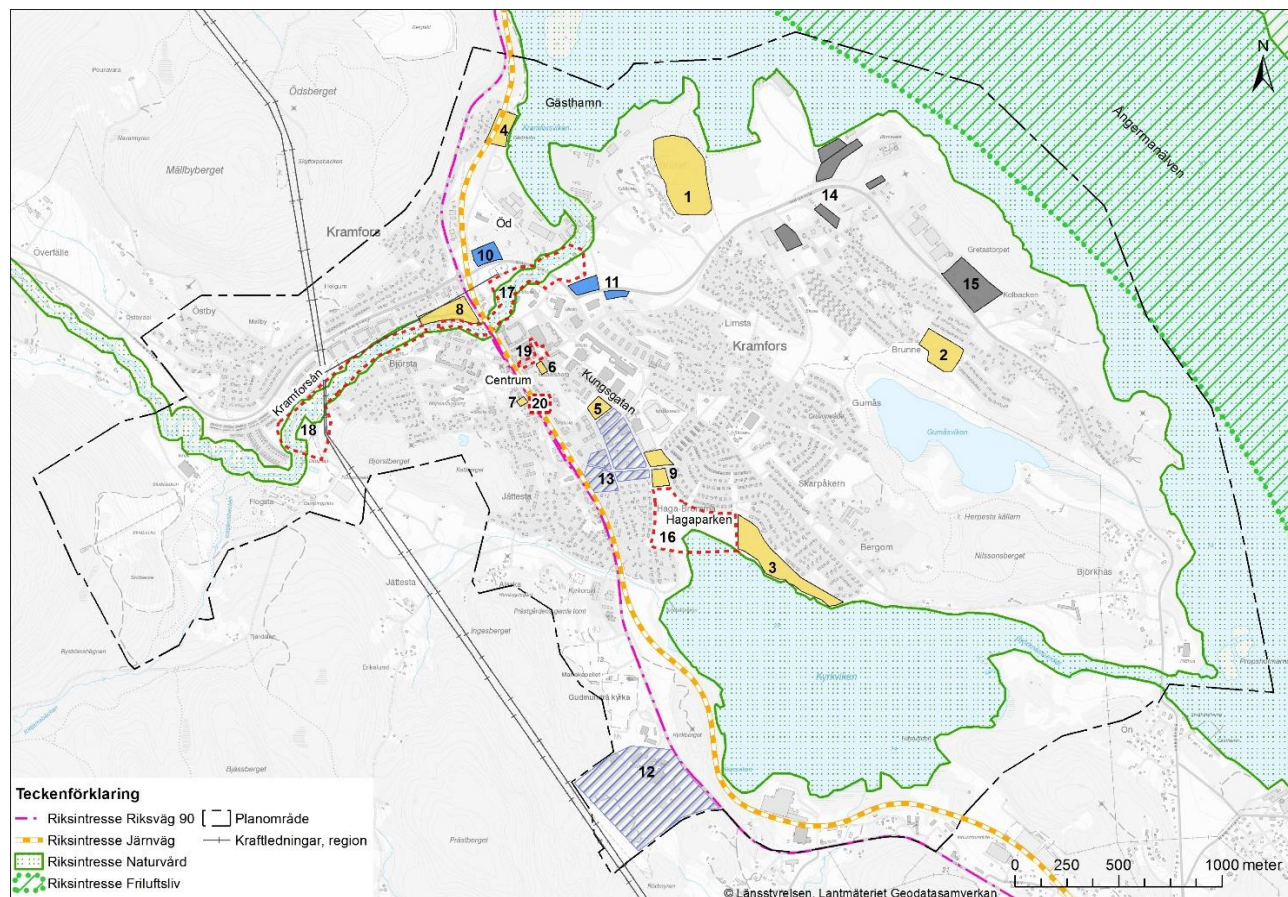
Riksintresse yrkesfiske enligt miljöbalken 3 kap 5 §

Flera av de förslag till ny bebyggelse och utvecklingsförslag för rekreation och friluftsliv som den fördjupade översiktsplanen redovisar är strandnära. Ångermanälvens sträcka vid Kramfors tillhör ett område skyddat som riksintresse för yrkesfiske, vilket behöver beaktas i fortsatt planering så att det inte påverkas negativt genom negativ påverkan på fiskbestånden. Se vidare beträffande riksintresse naturmiljö nedan.

Riksintresse naturmiljö enligt miljöbalken 3 kap 6 §

För riksintresset Ångermanälven anger den kommuntäckande översiktsplanen att åtgärder som kan försämra vattenkvaliteten eller på annat sätt skada naturvärdena inte ska tillåtas. Detta behöver beaktas i fortsatt planering för följande förändringsområden i den fördjupade översiktsplanen:

- Bostadsområde Bergom (nr 3), vid Kyrkviken.

Figur 9. Riksintressen. Källa: Länsstyrelsen Västernorrland, bearbetad av Sveco. På kartan visas även den fördjupade översiktsplanens områden för bostäder, handel och industri.

- Bostadsområde Öd (nr 4), vid Ångermanälven (Kramforsviken).
- Utvecklingsåtgärder för rekreation och friluftsliv i Hagaparken, av vilka flera berör strand- och vattenområdena och kan påverka fisken.
- Utvecklingsåtgärder för rekreation och friluftsliv längs Kramforsån, av vilka flera berör strand- och vattenområdena och kan påverka fisken.

Det industriområde som den fördjupade översiktsplanen redovisar nära älven (nr 14), är detaljplanelagt för industri. Eventuella nya industrier i området kommer att tillståndsprövas, varvid miljökonsekvensbeskrivning upprättas.

Riksintresse friluftsliv enligt miljöbalken 3 kap 6 §

Den fördjupade översiktsplanen bedöms inte påverka riksintresset Nedre Ådalens värden för friluftslivet varken positivt eller negativt. Vissa av de förändringsåtgärder som föreslås är inriktade på friluftslivets behov, men det handlar om närrekreation för Kramforsborna, utanför riksintresseområdet.

Riksintresse kommunikation enligt miljöbalken 3 kap 8 §

Väg 90. Av de förändringsområden som redovisas i den fördjupade översiktsplanen ligger följande inom 150 meter från väg 90. I fortsatt planering av dessa områden behöver riksintresset beaktas, så att det inte påverkas negativt.

- Bostäder Kramforsån (nr 8), Handels- och industriområde Vallen (nr 12) samt Centralt handelsområde (nr 13) ligger nära väg 90. Även

Bostäder Järnvägsgatan (nr 7) ligger nära vägen, men det området är redan detaljplanelagt.

- Bostäder Limstagatan (nr 6) samt Handelsområde Södra Ådalsvägen (nr 10) ligger inom 150 meter från väg 90.

Ådalsbanan. Av de förändringsområden som redovisas i den fördjupade översiktsplanen ligger följande inom 150 meter från Ådalsbanan. I fortsatt planering av dessa områden behöver riksintresset beaktas, så att det inte påverkas negativt.

- Bostadsområde Öd (nr 4), Bostäder Kramforsån (nr 8), Handelsområde Södra Ådalsvägen (nr 10) samt Centralt handelsområde (nr 13) ligger nära Ådalsbanan. Även Bostäder Järnvägsgatan (nr 7) ligger nära Ådalsbanan, men det området är redan detaljplanelagt.
- Bostäder Limstagatan (nr 6) ligger inom 150 meter från Ådalsbanan.
- Handels- och industriområde Vallen (nr 12) ligger till en mindre del inom 150 meter från Ådalsbanan.

Riksintresse totalförsvaret enligt miljöbalken 3 kap 9 §

Planförslaget innebär förtätning i befintlig stadsstruktur och bedöms inte påverka riksintresset negativt. Bebyggelse över 45 meters höjd bedöms inte bli aktuell. Om så sker ska samråd ske med Försvarmakten.

3.2 Miljökvalitetsnormer

3.2.1 Förutsättningar

Bestämmelserna om miljökvalitetsnormer infördes i samband med att miljöbalken trädde i kraft den 1 januari 1999. Utgångspunkten för en miljökvalitetsnorm är att den tar sikte på tillståndet i miljön och vad människan och naturen bedöms kunna utsättas för utan att ta alltför stor skada. Nuvarande miljökvalitetsnormer omfattar utomhusluft, omgivningsbuller, vattenförekomster samt fisk- och musselvatten.

Enligt 3 kap. 5 § PBL ska det framgå av översiktsplanen hur kommunen avser att följa gällande miljökvalitetsnormer. Av dessa är miljökvalitetsnormerna för utomhusluft och vattenförekomster relevanta för denna konsekvensbeskrivning. Kramfors kommun omfattas inte av det krav på skyldighet att kartlägga omgivningsbuller och upprätta åtgärdsprogram som anges i förordning (2004:675) om omgivningsbuller.² Det finns inga sjöar eller vattendrag som omfattas av förordning (2001:554) om miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten i kommunen.

Utomhusluft

Miljökvalitetsnormer för utomhusluft regleras genom luftkvalitetsförordningen (2010:477) och omfattar kvävedioxid och kväveoxider, svaveldioxid, kolmon-

² Större kommuner (över 100 000 invånare) samt Trafikverket gör bullerkartläggningar och åtgärdsprogram för att minska störningar. Kommuner med färre invånare än 100 000 ska även de sträva efter att begränsa buller. Dock regleras detta av annan lagstiftning.

oxid, ozon, bensen, arsenik, kadmium, bly, nickel samt partiklar (PM10 och PM2,5). De flesta normerna är så kallade gränsvärdesnormer som *ska* följas, medan några är så kallade målsättningsnormer som *ska eftersträvas*. Normerna baseras huvudsakligen på krav i EU-direktivet.

Generellt är kvaliteten på utomhusluften i Kramfors kommun god. I den kommuntäckande översiktsplanen konstateras att inga miljö kvalitetsnormer för luft över-skrids inom kommunen.

De förändringar som den fördjupade översiktsplanen redovisar, såsom nya områden för bostäder och handel, bedöms inte heller medföra några överskridanden av miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft. Eventuella nya industrier kräver tillståndsprövning, varvid påverkan på luftkvaliteten kommer att beaktas.

Vattenförekomster

Miljö kvalitetsnormer för vatten fastställs med stöd av 5 kap. miljöbalken enligt vattenförvaltningsförordningen och Havs- och vattenmyndighetens föreskrift HVMFS 2013:19 samt HVMFS 2015:4. Normerna är ett rättsligt verktyg och ställer krav på vattnets kvalitet vid en viss tidpunkt, till exempel ”god status 2015”. Syftet är att tillståndet i våra vatten inte ska försämrats och att alla vatten ska uppnå en bestämd miljö kvalitet.

Följande sjöar och vattendrag inom planområdet omfattas av miljö kvalitetsnormer.

- Kramforsån, SE698145-159830. Enligt ny föreslagen miljö kvalitetsnorm (2015) har Kramforsån

bedömts ha ”Måttlig ekologisk status” med krav på ”God ekologisk status 2021”. Motivering till att vattenförekomsten i nuläget ej bedöms uppnå god ekologisk status är morfologiska förändringar.³ Kramforsån bedöms enligt 2015 års preliminära klassning inte uppnå god kemisk status, på grund av kvicksilver.⁴ Klassningen för kemisk status exklusive kvicksilver 2015 är inte färdig. Kemisk status år 2009 exklusive kvicksilver var god.

- Kramforsfjärden, SE625500-175153. Enligt ny föreslagen miljö kvalitetsnorm (2015) har Kramforsfjärden bedömts ha ”Måttlig ekologisk status” med krav på ”God ekologisk status 2021”. Motivering till att vattenförekomsten i nuläget ej bedöms uppnå god ekologisk status är övergödning samt förekomst av främmande arter. Kramforsfjärden bedöms enligt 2015 års preliminära klassning inte uppnå god kemisk status, på grund av såväl kvicksilver som ett antal andra kemiska ämnen/föreningar. Miljö kvalitetsnormen föreslås till god kemisk status med undantag till år 2027 för kadmium och kadmiumföreningar, kvicksilver och kvicksilverföreningar, bly och blyföreningar, polyaromatiska kolväten (PAH), antracen, pentabromerad difenyleter (PBDE) samt naftalen.
- Fiskjabäcken, SE697815-160056, som mynnar i Kyrkviken, i planområdets södra del. Enligt ny föreslagen miljö kvalitetsnorm (2015) har

³ Morfologiska förändringar betyder fysisk påverkan i vattenförekomsten, t.ex. genom att den är rätad, rensad eller invallad.

⁴ Inga ytvattenförekomster i Sverige uppnår god kemisk status med anseende på kvicksilver.

vattendraget bedömts ha ”Måttlig ekologisk status” med krav på ”God ekologisk status 2021”. Motivering till att vattenförekomsten i nuläget ej bedöms uppnå god ekologisk status är övergödning och morfologiska förändringar. Vattendraget bedöms enligt 2015 års preliminära klassning inte uppnå god kemisk status, på grund av kvicksilver.⁴ Miljö kvalitetsnormen föreslås till god kemisk status med undantag för kvicksilver.

Kramforsån med det omgivande grönstråk där den fördjupade översiktsplanen föreslår utvecklingsåtgärder (nr 17 och 18). Foto: Maria Wipp, Sweco.

3.2.2 Konsekvenser av planförslaget

I den kommuntäckande översiktsplanen görs ett generellt ställningstagande att Kramfors kommun ska delta i vattenmyndighetens arbete med statusklassning av sjöar, vattendrag, kust- och grundvatten samt åtgärdsplaner. De förändringar som den fördjupade översiktsplanen redovisar, såsom nya områden för bostäder, handel och industri, får inte medföra försämringar vad gäller vattenkvaliteten. Eventuella nya industrier kräver

tillståndsprovning, varvid påverkan på luftkvaliteten kommer att beaktas.

De berörda vattendragens brister i form av morfologiska förändringar och främmande arter påverkas inte av de förändringar i markanvändning som den fördjupade översiktsplanen föreslår. Påverkanskällor som orsakar måttlig status med avseende på övergödning kan ha sitt ursprung i jordbruk och enskilda avlopp inom tillrinningsområdet. Inga nya områden med enskilda avlopp föreslås i den fördjupade översiktsplanen. Detta innebär att förutsättningarna för att uppnå god ekologisk status för kommunens vattendrag inte bedöms påverkas varken positivt eller negativt av den fördjupade översiktsplanens förslag.

Vägdagvatten kan vara en källa till påverkan på den kemiska statusen i vattendrag. De föreslagna förändringarna av markanvändning bedöms dock inte påverka statusen negativt, främst eftersom arean hårdgjorda ytor inte ökar nämnvärt. För de förändringsområden som berör förorenad mark är det dock av stor vikt att utredning och sanering av eventuella markföroreningar görs innan området övergår till annan användning.

Inga grundvattenförekomster som omfattas av miljö kvalitetsnormer finns inom planområdet.

Om planförslaget kommer att påverka möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormerna för berörda vattendrag är i detta läge svårt att bedöma. Beroende på detaljerad utformning, tillvägagångssätt under byggtid och de förändringar som blir permanenta kan en närmare bedömning göras i senare skeden, såsom detaljplaneläggning,

MKB för eventuella nya industriverksamheter eller ansökan/anmälan om vattenverksamhet.

3.2.3 Fortsatt arbete

I den fördjupade översiktsplanen anges att vattendrag som omfattas av miljö kvalitetsnormer ska beaktas i fortsatt planering av de nya bostads-, handels- och industriområden samt utveckling av gröna miljöer som redovisas i planen.

4 KÄLLOR

Allehanda (2014). Publicerad 2014-08-11, tillgänglig 2015-06-08 på www.allehanda.se/slipper-rensa-soffor-ur-kramforsan

Havs- och vattenmyndigheten (2015). Miljö kvalitetsnormer. www.havochvatten.se/hav/vagledning--lagar/vagledningar/miljokvalitetsnormer.html

Jonsson 2015. Personlig kommunikation David Jonsson, Fiskerikonstulent på Länsstyrelsen Västernorrland. Telefon: 0611-34 90 27, 070-190 38 05

Kramfors kommun (2013). Översiktsplan för Kramfors kommun 2013.

Kramfors kommun (2015). Digitalt GIS-underlag: Kramfors VA Dagvatten.

Länsstyrelsen Jönköping 2015. Tillgänglig 2015-06-08 på http://www.lansstyrelsen.se/jonkoping/SiteCollectionDocuments/Sv/djur-och-natur/skyddad-natur/projekt-och-aktiviteter/1_Biotopkartering_metodik_Del3.pdf

Länsstyrelsen Västernorrland (2015). Digitalt GIS-underlag: Skyfallskartering.

Länsstyrelsen Västernorrland (2015). Länsstyrelsens WebbGIS - LstY Naturvårdsobjekt.

Länsstyrelsen Västernorrland (2015). Objekt rapport Potentiellt förorenade områden, utdrag 2015-11-25.

Länsstyrelsen Västernorrland (2014). Konsekvenser och behov av åtgärder – Klimatförändringar i Kramfors kommun, Rapport nr 2014:14.

Länsstyrelsen Västernorrland. Registerblad för område av riksintresse för naturvård i Västernorrlands län – Ångermanälven nedströms Sollefteå.

Miljöbalken (1998:808).

Naturvårdsverket (2014). Miljö kvalitetsnormer <http://naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Miljokvalitetsnormer/>

Naturvårdsverket (2013). Riktlinjer för översyn 2012-2014 av riksintressen för friluftsliv, ärenden: NV-00295-12.

Nors (2015). Tillgänglig 2015-06-08 på: <http://aquarapport.slu.se/default.aspx?ID=2>

Plan- och bygglagen (2010:900).

Trafikverket (2015). Samtal med Karin Persson planerare Västernorrland 2015-06-04 samt Roger Ullström, Trafikverket Investering 2015-06-03.

Trafikverkets hemsida (2015), genomförda investeringar samt trafikflödeskartor

Trafikverket (2014). Riksintressen. www.trafikverket.se/Foretag/Planera-och-utreda/Samhallsplanering/Riksintressen/

Trafikverket, bullerutredning Ådalsbanan.

Tyréns AB (2008). Översiktlig stabilitetskartering i Västernorrlands län. Kramfors kommun. PM-geoteknik

SERS (2015). Tillgänglig 2015-06-08 på: <http://aquarapport.slu.se/default.aspx?ID=6>

SFF Stenbiten (2015). Tillgänglig 2015-06-09 på www.sff-stenbiten.com

SFF Stenbiten (2015). Tillgänglig 2015-06-08 på www.svenskalag.se/userpage.asp?teamID=3195&userPageID=5098

SMHI (2015). Tillgänglig 2015-06-08 på <http://vattenweb.smhi.se/modelarea/>

Sweco (2015). Platsbesök 2015-06-02.

Sweco (2008). Slutrapport - Efterbehandling av områden förorenade med kisaska vid f.d. Kramfors sulfitmassafabrik. På uppdrag av Kramfors kommun.

Vattenmyndigheterna (2015). Miljö kvalitetsnormer. www.vattenmyndigheterna.se/Sv/publikationer/bottenhavet/ beslutsdokument/Pages/mkn-2009-2015-bottenhavet.aspx

VISS (2015a). Tillgänglig 2015-06-08 på www.viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterEUID=SE698145-159830

VISS (2015b). Tillgänglig 2015-06-08 på www.viss.lansstyrelsen.se/Improvements/EditImprovement.aspx?improvementEUID=vissimprovement0012503